

Lovforslag nr. L 55. Fremsat den 23. februar 2005 af forsvarsministeren (Søren Gade)

Forslag

til

Militær retsplejelov

§ 1. Ved behandlingen af militære straffesager finder retsplejelovens regler om behandlingen af straffesager anvendelse, medmindre andet er bestemt.

§ 2. Militære straffesager er

- 1) sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, som efter §§ 1 og 2 i militær straffelov kan pådrage sig strafansvar for overtrædelse af denne lov,
- 2) sager om andre strafbare overtrædelser mod personer som nævnt i nr. 1, når lovovertrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten, på militært område eller i anvist kvarter, og
- 3) sager som nævnt under nr. 2 mod krigsfanger samt sanitetspersonel og feltpræster, der tilbageholdes som bistand for krigsfanger, eller mod fremmede militærpersoner og andre personer, der er interneret her i landet, og som i henhold til mellemfolkelig overenskomst, som er tiltrådt af Danmark, har krav på behandling som krigsfanger.

Stk. 2. Loven gælder for de personer, der er nævnt i stk. 1, nr. 3, medmindre andet følger af de mellemfolkelige overenskomster, der gælder for behandlingen af dem.

§ 3. Hvis en person samtidig retsforfølges for flere forhold, som ikke alle påtales af den militære anklagemyndighed, sker retsforfølgningen under en militær straffesag. Er den militære og den almindelige anklagemyndighed enige, kan sagen behandles som en almindelig straffesag.

Stk. 2. Retsforfølges flere personer samtidig for et forhold, som ikke for alle sigtedes eller tiltaltes vedkommende hører under den militære

anklagemyndighed, kan sagen i sin helhed behandles enten som militær eller almindelig straffesag, når den militære og den almindelige anklagemyndighed er enige om det.

§ 4. Hvis hensynet til den militære sikkerhed kræver det, kan retten beslutte,

- 1) at forhandlingen skal foregå for lukkede døre, jf. retsplejelovens § 29,
- 2) at dørene lukkes under den forhandling, der går forud for rettens kendelse om dørlukning, jf. retsplejelovens § 29 c,
- 3) at retten til aktindsigt i domme og kendelser mv. begrænses, jf. retsplejelovens § 41 b, stk. 3, § 41 c, stk. 3, og § 41 f, stk. 1, stk. 3 og stk. 5,
- 4) at forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt fraviges, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 1, og
- 5) at et vidne pålægges tavshedspligt, jf. retsplejelovens § 189.

Stk. 2. Hvis samme hensyn som nævnt i stk. 1 kræver det, kan auditøren beslutte,

- 1) at retten til aktindsigt i straffesager, der er afsluttet, begrænses, jf. retsplejelovens § 41 d, stk. 3,
- 2) at udlevering af kopi af anlageskrift eller retsmødebegæring begrænses, jf. retsplejelovens § 41 f, stk. 2,
- 3) at nægte samtykke til udlevering til sigtede eller andre af det materiale, som auditøren har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 3, og 729 b, stk. 2,
- 4) at forsvareren meddeles pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som forsvareren

har modtaget fra auditøren, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 4, og

- 5) at retten til aktindsigt for den, der har været sigtet, i dokumenter, der vedrører sagen; begrænses, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 3.

§ 5. Domsforhandling kan foruden ved de retter, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 63, foretages ved retten på det sted, hvor den tiltalte er tjenstgørende, eller hvor det skib, vedkommende hører til, er hjemhørende, har taget eller taget havn.

Stk. 2. Endvidere kan domsforhandlingen finde sted ved retten på det sted, hvor tiltalte på gerningstidspunktet var tjenstgørende, eller hvor det skib, vedkommende hørte til, var hjemhørende.

§ 6. Generalauditøren og auditørerne påtaler lovovertrædelser i sager, der skal behandles som militære straffesager.

Stk. 2. Ved efterforskningen af militære straffesager bistås auditørerne af auditørfuldmægtige.

Stk. 3. Forsvarsministeren er generalauditøren og auditørerne overordnet og fører tilsyn med disse.

§ 7. Ved behandlingen af militære straffesager varetager generalauditøren henholdsvis auditørerne de opgaver, som efter retsplejeloven er henlagt til Rigsadvokaten henholdsvis statsadvokaterne og politimestrene, jf. dog § 9.

Stk. 2. Forsvarsministeren varetager de opgaver inden for den militære strafferetspleje, som efter retsplejeloven er henlagt til justitsministeren.

Stk. 3. Forsvarsministeren varetager i militære straffesager de opgaver, som efter lov om fuldbyrdelse af straf m.v. er tillagt justitsministeren om udsættelse og benådning af fængselsstraffe og om fuldbyrdelse af bødestrafte, jf. lov om fuldbyrdelse af straf § 10 og § 90, stk. 2.

Stk. 4. Forsvarsministeren fastsætter i militære straffesager nærmere regler om den administrative behandling af sager om benådning og om behandlingen af sager om udsættelse af fængselsstraffe samt om den administrative behandling af sager om eftergivelse af bøder og behandlingen af sager om opkrævning af bøder.

Stk. 5. Forsvarsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, at auditørens afgørelse om henstand med eller afdragsvis betaling af bø-

der ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 8. Militære myndigheder yder auditørerne bistand.

Stk. 2. Politiet yder auditørerne bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan af egen drift foretage uopsættelige efterforskningsskridt i militære straffesager og skal i så fald straks underrette auditøren.

§ 9. I tilfælde, hvor det ikke på forhånd har været muligt at indhente auditørens bemyndigelse, kan militære myndigheder foretage ethvert uopsætteligt efterforskningsskridt i militære straffesager. Auditøren skal straks underrettes herom.

Stk. 2. Generalauditøren fastsætter nærmere regler om de efterforskningsskridt, der er nævnt i stk. 1, herunder hvilket militært personel, der kan foretage disse.

§ 10. En overordnet kan anholde en underordnet, der udviser grov ulydighed eller grov respektstridig opførsel, hvis anholdelse skønnes nødvendig af hensyn til disciplinen.

§ 11. En sigtet kan varetægtsfængsles, når der er begrundet mistanke om, at vedkommende har begået en overtrædelse af militær straffelov, som efter loven kan medføre fængselsstraf, og der er særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke alvorligt nedbrydende på disciplinen.

Stk. 2. Varetægtsfængsling efter stk. 1 kan højst udstrækkes til 7 dage.

Stk. 3. Varetægtsfængsling efter stk. 1 kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelser kan ventes at ville medføre straf af bøde.

§ 12. Er der begrundet mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag, og som efter loven kan medføre frihedsstraf, kan der uden retskendelse foretages ransagning på militært område, hvis ransagningen er af væsentlig betydning for efterforskningen, dog ikke af tjeneste- og lejeligheder. Ransagning kan omfatte den beklædning, som de personer, hos hvem ransagningen foretages, er iført.

§ 13. Ved indgang til og udgang fra militært område kan militære myndigheder uden retskendelse foretage kontrol af indholdet af tøj, bagage, tasker, mv. og af transportmidler.

Stk. 2. I det omfang det er nødvendigt for at gennemføre kontrollen, kan genstande foreløbig tages i bevaring og personer tilbageholdes. Militære myndigheder kan med henblik herpå anvende den nødvendige magt. Politiet yder efter anmodning militære myndigheder bistand hertil.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om kontrol efter stk. 1 og 2.

§ 14. Den frist på 24 timer, der er fastsat i retsplejelovens § 760, stk. 2, § 796, stk. 3, og § 806, stk. 3, kan ved tjeneste uden for landets grænser, ved orlogsskibe på togt eller i øvrigt under ekstraordinære forhold om nødvendigt udstrækkes i indtil 3 gange 24 timer.

§ 15. Auditøren og andre militære myndigheder kan til enhver tid kræve, at tjenstgørende militært personel, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, foretager udåndingsprøve.

Stk. 2. Nægter en person at afgive udåndingsprøve, eller er vedkommende ikke i stand til at medvirke, kan vedkommende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprø-

ve. Det samme gælder, hvis udåndingsprøven giver grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af militær straffelov § 20 eller en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller færdselslovens §§ 53 og 54.

Stk. 3. Er der begrundet mistanke om, at militært personel gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer, kan pågældende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve.

§ 16. Meddelelse om anke eller kære af rettens afgørelse i en militær straffesag kan gives til en overordnet.

§ 17. Denne lov træder i kraft den 1. oktober 2005.

Stk. 2. Samtidig ophæves militær retsplejelov, jf. lovbekendtgørelse nr. 643 af 30. september 1987.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

	<i>Side</i>
1. Lovforslagets formål og baggrund	1045
2. Hovedpunkterne i gældende militær retsplejelov	1046
3. Lovforslagets udformning	1046
3.1. Generelt	1046
3.2. Strafpålæg	1047
3.3. Kompetencen til at behandle militære straffesager	1047
3.4. Varetagtsfængsling	1048
3.5. Ransagning og beslaglæggelse i militære straffesager	1048
3.6. Adgangskontrol ved militære områder	1049
3.7. Hjemmel for udtagelse af blodprøve mv.	1050
4. Ophævede bestemmelser	1050
4.2. Militær retsplejelov § 4	1051
4.3. Militær retsplejelov § 6, 2. punktum	1051
4.4. Militær retsplejelov § 7, stk. 3	1051
4.5. Militær retsplejelov § 8, stk. 2	1051
4.6. Militær retsplejelov § 9	1051
4.7. Militær retsplejelov § 10	1052
4.8. Militær retsplejelov § 12	1052
4.9. Militær retsplejelov § 15, nr. 2	1052
4.10. Militær retsplejelov § 22	1053
4.11. Militær retsplejelov § 23, stk. 2	1053
4.12. Militær retsplejelov § 24	1053
4.13. Militær retsplejelov § 25	1053
4.14. Militær retsplejelov § 26	1053
4.15. Militær retsplejelov §§ 27 og 28	1053
4.16. Militær retsplejelov §§ 37-44	1054
4.17. Militær retsplejelov § 45	1054
5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser	1055
6. Forholdet til EU-retten	1055
7. Hørte myndigheder mv.	1055

1. Lovforslagets formål og baggrund

Forslaget har til formål at afløse den nuværende militære retsplejelov fra 1973 og er en del af en gennemgående revision af det nuværende militære straffe- og disciplinarsystem.

Forslaget indeholder bestemmelser, som supplerer eller fraviger reglerne i retsplejeloven om behandlingen af straffesager.

I sommeren 1999 nedsatte forsvarsministeren udvalget til revision af den militære straffe- og retsplejelovgivning. Udvalget fik til opgave at underkaste denne lovgivning samt de dertil knyttede administrative bestemmelser en vurdering med henblik på en mulig revision. I den forbindelse har udvalget blandt andet skulle vurdere behovet for, i hvilket omfang de særlige regler for militære straffesager burde opretholdes.

Endvidere har udvalget skulle vurdere, om de militære chefers og auditørernes adgang til at efterforske og ikende straffe og disciplinarmidler burde ændres, herunder om auditørernes adgang til at ikende frihedsstraf skulle afskaffes.

I januar 2004 afgav udvalget sin betænkning nr. 1435/2004 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov. Ved afgivelsen af betænkningen bestod udvalget af en formand (landsdommer Nils Black) og 18 andre medlemmer udpeget af Advokatrådet, Dansk Røde Kors, Hovedorganisationen af Officerer i Danmark, Hærens Konstabel- og Korporalforening, Centralforeningen for Stampersonel, Forretningsudvalgene for værnepligtige (nu Værnepligtstrådet), København og Århus universiteter, Folketingets Ombudsmand, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen.

Udvalgets forslag til militær retsplejelov er afgivet i enighed.

Lovforslaget bygger i det hele på betænkningen og det deri indeholdte lovforslag med bemærkninger og de høringssvar over betænkningen, som Forsvarsministeriet har modtaget, jf. nedenfor under punkterne 3.1. og 7.

2. Hovedpunkterne i gældende militær retsplejelov

Militær retsplejelov er udformet som et supplement til de almindelige regler, som efter retsplejeloven gælder for politiets og anklagemyndighedens behandling af straffesager. Hvis der i militær retsplejelov ikke er foretaget en særlig regulering af et bestemt processuelt spørgsmål, finder retsplejelovens almindelige straffeprocessuelle regler anvendelse på behandlingen af militære straffesager.

Militær retsplejelov definerer endvidere, hvilke sager der er militære straffesager (straffesager mod tjenstgørende militært personel), og som derfor skal behandles efter disse særlige regler.

Som eksempler på bestemmelser, der fraviger eller supplerer retsplejelovens almindelige regler, kan nævnes en udvidet adgang til at anvende straffeprocessuelle tvangsindgreb til sagens oplysning, herunder i form af ransagning og beslaglæggelse, anholdelse og varetægtsfængsling, og regler om den processuelle behandling af militære straffesager. Endvidere findes særlige bestemmelser om, under hvilke betingelser domsmænd skal medvirke ved behandlingen af militære straffesager, og supplerende regler om forsvarebeskikkelse.

Behandlingen af militære straffesager varetages af den militære anklagemyndighed (Forsvarets Auditørkorps). Denne består af en generalauditør og fire audi-

tører, hvis opgaver svarer til dem, der gælder for politimestrene og statsadvokaterne. Den interne fordeling af tjenesteområder mellem auditørerne foretages af generalauditøren. Efter de gældende regler efterforsker og påtaler auditøren og militære myndigheder militære straffesager. Spørgsmålet om, hvorvidt der skal rejses påtale, skal, inden afgørelsen træffes, forhandles mellem auditøren og den pågældende militære chef (rettergangschefen).

Militær retsplejelov indeholder hjemmel for anvendelse af administrativt strafpålæg. Endvidere er der hjemmel til anvendelse af en særlig sanktionsform - irettesættelse. Disse 2 forhold kendes ikke inden for den almindelige strafferetspleje. En lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag, kan afgøres med straf, der pålægges af auditøren eller af militære chefer, dvs. administrativt (arbitrær straf) i form af irettesættelse og bøde. Sådanne strafpålæg kan indbringes for domstolene til prøvelse. Indtil 2001, da hæftestrafpen blev ophævet, kunne auditøren endvidere pålægge straf af hæfte i indtil 30 dage.

Efter militær retsplejelov kan visse militære chefer anvende disciplinarmidler i stedet for straf ved mindre alvorlige overtrædelser begået af militært personel, forudsat at den pågældende overtrædelse udgør et strafbart forhold. Et pålagt disciplinarmiddel kan ikke indbringes for domstolene, men i stedet for et disciplinarnævn, hvis afgørelse igen kan indbringes for et ankenævn. Ankenævnets afgørelse er endelig.

Militær retsplejelov stammer i sin nuværende udformning fra 1973 og er bekendtgjort ved lov bekendtgørelse nr. 643 af 30. september 1987. Lov bekendtgørelsen er optaget som bilag 1 til lovforslaget. I bilag II sammenholdes lovforslaget med gældende ret.

3. Lovforslagets udformning

3.1. Generelt

Efter lovforslaget vil påtalen og efterforskningskompetencen i militære straffesager fremover alene tilkomme den militære anklagemyndighed, jf. nærmere under punkt 3.3. Herudover foreslås adgangen til at kunne afgøre militære straffesager med strafpålæg ophævet, jf. nærmere under punkt 3.2. Endelig foreslås reglerne om anvendelse af disciplinarmidler, herunder om sagsbehandlingen, optaget i en selvstændig lov - militær disciplinarlov, jf. nærmere særskilt lovforslag herom.

Ovennævnte tiltag indebærer en væsentlig forenkling af militær retsplejelov, og muliggør ophævelsen af en række særregler inden for den militære straffe-

retspleje, idet retsplejelovens almindelige bestemmelser vil finde anvendelse, jf. nærmere punkt 4.

Der vurderes fortsat at være behov for at opretholde særlige regler for bl.a. varetægtsfængsling og ransagning i militære straffesager, men betingelserne for at kunne foretage disse indgreb er i videst muligt omfang søgt tilnærmet de betingelser, der gælder efter retsplejeloven. Der henvises herom til punkterne 3.4. og 3.5. Herudover foreslås navnlig ud fra sikkerhedsmæssige synspunkter nogle nye bestemmelser indført, jf. nærmere punkterne 3.6. og 3.7.

Betænkningen om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov har været i høring ved en række myndigheder og organisationer, jf. punkt 7. Der er generelt tilslutning til udvalget om den militære straffelov og retsplejeordnings forslag til en ny militær retsplejelov.

Lovforslaget er på denne baggrund udformet i overensstemmelse med udvalget om den militære straffelov og retsplejeordnings udkast til militær retsplejelov, idet der dog er foretaget enkelte justeringer i §§ 4, 5, 7, 9, 12 og 13. Ved henvisninger til ”betænkningen” menes betænkning nr. 1435/2004 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov.

3.2. Strafpålæg

Militære straffesager kan efter de gældende regler afgøres ved strafpålæg i form af irettesættelse og bøder, jf. militær retsplejelov § 29, stk. 1. Indtil 1. juli 2001, hvor hæftestrafpen blev ophævet, jf. lov nr. 433 af 31. maj 2000 om ændring af retsplejeloven, kunne auditøren desuden pålægge straf af hæfte indtil 30 dage.

For så vidt angår den særlige militære strafart irettesættelse foreslås denne ophævet, jf. forslaget til militær straffelov. Adgangen til strafpålæg ville i givet fald herefter alene omfatte straf af bøder.

At auditøren og militære myndigheder administrativt kan sanktionere pligtstridig adfærd med straf og disciplinarmidler, skyldes især hensynet til disciplinen, idet det efter omstændighederne er nødvendigt umiddelbart i forbindelse med forseelsen eller snarest muligt herefter ved en sanktion at kunne markere, at der er tale om en adfærd, som er uacceptabel ikke blot over for den pågældende, men også i forhold til den øvrige del af personellet.

Efter retsplejeloven § 924, stk. 1, kan en bødesag afgøres ved, at anklagemyndigheden tilkendegiver over for den sigtede, at ”sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist at betale en i bødeforlægget angivet bøde”. Beta-

ler sigtede ikke den forelagte bøde, må sagen indbringes for retten til afgørelse, hvis anklagemyndigheden vælger at opretholde sigtelsen.

Bøder pålagt efter militær retsplejelov og bøder, der forelægges den sigtede efter de almindelige regler i retsplejeloven, er, hvis den sigtede ikke kan acceptere den udenretlige afgørelse, først endelige, når rettens afgørelse foreligger. Markeringen af, at der er begået et strafbart forhold, ligger ved bødepålæg i selve afgørelsen, mens den tilsvarende tilkendegivelse ved bødeforlæg fremgår af, at bøden snarest efter forseelsen forelægges skriftligt for den pågældende. I begge tilfælde tilkendegives det således umiddelbart den sigtede, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, og at dette har en strafferetlig konsekvens.

Såvel bøder pålagt efter militær retsplejelov som bødeforlæg efter retsplejeloven kan prøves af domstolene. Den eneste reelle forskel er spørgsmålet om, hvem der skal tage initiativet til at indbringe sagen for retten, hvis den sigtede ikke accepterer resultatet. Ved bødepålæg skal den pågældende selv forlange bøden indbragt for retten. Den, der efter retsplejelovens almindelige regel har fået forelagt en bøde, skal blot undlade at betale, hvorefter det er anklagemyndigheden, der skal tage initiativ til at indbringe sagen for retten ved at udfærdige anklageskrift.

Udvalget om den militære straffelov og retsplejeordning har fundet, at der ikke i dag kan påvises afgørende hensyn, der kan begrunde en opretholdelse af adgangen for militære chefer til at kunne pålægge bøder i militære straffesager ikke mindst henset til, at det samtidig foreslås, at adgangen til at anvende disciplinarmidler bevares for militære chefer, herunder med mulighed for at kunne pålægge disciplinarbøder, jf. herved forslaget til militær disciplinarlov.

Udvalget foreslår derfor, at adgangen til strafpålæg ophæves.

Der henvises nærmere til betænkningen, side 255 og side 257 - 258.

3.3. Kompetencen til at behandle militære straffesager

Efter den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 13 har både militære foresatte og vagthavende samt auditøren kompetence til at efterforske militære straffesager og til i disse sager at anvende de tvangsindgreb, som politiet efter retsplejeloven kan anvende under efterforskningen af almindelige straffesager.

Udvalget om den militære straffelov og retsplejeordning foreslår, at alene den militære anklagemyndighed som udgangspunkt skal have kompetence til at efter-

forske militære straffesager og til at træffe afgørelse om tiltalerejsning, herunder ved udfærdigelse af bødeforlæg. Årsagen hertil er, at der ved militære straffesager fremover må antages at være tale om mere alvorlige sager, hvor netop straf kan komme på tale sammenholdt med ønsket om en klar adskillelse mellem militære straffesager og sager om disciplinære sanktioner, hvor sidstnævnte forbeholdes for mindre alvorlige pligtforsømmelser, der ikke er strafbare, men hvor det af disciplinære årsager fra de militære chefers side er nødvendigt at kunne reagere hurtigt med en form for sanktion, jf. herved forslaget til disciplinarlov almindelige bemærkninger punkt 3.1. og 3.2.

Princippet om, at efterforskningen af militære straffesager fremover alene forestås af den militære anklagemyndighed, må dog modificeres i et vist omfang. Det vil af praktiske grunde være nødvendigt, at militære myndigheder på begæring kan bistå den militære anklagemyndighed med konkrete efterforskningskridt, ligesom det kan være nødvendigt, at militære myndigheder på stedet selvstændigt kan foretage sådanne konkrete efterforskningskridt, som ikke kan opsættes.

Bestemmelser herom er derfor optaget i lovforslagets § 8, stk. 1, og § 9, stk. 1.

Der henvises til betænkningen, side 258 og 322, og til de særlige bemærkninger for de pågældende bestemmelser.

3.4. Varetægtsfængsling

Gældende militær retsplejelov indeholder i § 18 en bestemmelse, der giver mulighed for varetægtsfængsling i militære straffesager, når der efter sagens omstændigheder er særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke nedbrydende på disciplinen.

Militær retsplejelov § 18 bygger på den tidligere gældende bestemmelse i retsplejeloven § 780, der – for at retten kunne afsige kendelse om varetægtsfængsling – alene krævede, at der forelå ”skellig grund til at antage, at den sigtede har gjort sig skyldig i en forbrydelse, hvorfor straffen efter det foreliggende skønnes at ville blive højere end bøder eller hæfte”.

Ved ændring af retsplejeloven i 1978, jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978, blev betingelserne for, at retten kunne træffe bestemmelse om varetægtsfængsling under efterforskningen, betydeligt skærpet. Militær retsplejelov § 18 blev ikke ændret i denne forbindelse, og det antages derfor, at § 18 i det hele fraviger de krav, som efter retsplejeloven § 762 skal være opfyldt, for at retten kan afsige kendelse om varetægtsfængsling i militære straffesager.

Om den gældende bestemmelse henvises til betænkningen, siderne 171 -176.

Den væsentligste forskel på adgangen til varetægtsfængsling i militære straffesager og andre straffesager er kravet efter retsplejeloven § 762 om, at den lovovertrædelse, som sigtelsen vedrører, skal give mulighed for straf af fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover. De fleste bestemmelser i gældende militær straffelov kapitel 7 om pligtforsømmelser har en væsentlig lavere strafferamme, typisk 3 til 6 måneders fængsel.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har fundet, at der fortsat er behov for at kunne træffe bestemmelse om varetægtsfængsling af disciplinære grunde i sager vedrørende mere alvorlige overtrædelser af militær straffelov. Det foreslås, at der – som efter den almindelige bestemmelse i retsplejeloven § 762 – skal foreligge begrundet mistanke om, at den pågældende har begået en overtrædelse af militær straffelov, og at forholdet efter loven kan medføre straf af fængsel. Endvidere skal der foreligge særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke alvorligt nedbrydende på disciplinen. Efter forslaget kan varetægtsfængsling efter denne bestemmelse højst udstrækkes til 7 dage og kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kan forventes at ville medføre straf af bøde.

Den foreslåede bestemmelse er optaget som § 11 i forslaget til militær retsplejelov.

Der henvises i øvrigt til betænkningen, siderne 323 - 324 og til de særlige bemærkninger til § 11.

3.5. Ransagning og beslaglæggelse i militære straffesager

Gældende militær retsplejelov § 14 giver hjemmel til at foretage ransagning og beslaglæggelse på militært område ved mistanke om et strafbart forhold, uden at mistanken kan rettes mod en bestemt person, og uden at retsplejelovens betingelser for disse retskridt i øvrigt er opfyldt. Indholdet af den gældende bestemmelse, herunder forholdet til retsplejelovens almindelige regler om ransagning og beslaglæggelse, er beskrevet nærmere i betænkningen, siderne 159 - 168.

Ransagning efter § 14 anvendes i praksis især i situationer, hvor der er mistanke om, at der er forsvundet våben mv., eller at der findes narkotika på området. Ransagning under disse omstændigheder begrundes især ud fra sikkerhedsmæssige hensyn såvel i forhold til forsvaret som i forhold til det øvrige personel og det omgivende samfund. Formålet med den gældende bestemmelse er desuden at sikre mulighed for at kunne foretage undersøgelse, mens der endnu er

stor sandsynlighed for, at eftersøgte genstande stadig befinder sig på området.

Det er Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordnings opfattelse, at der fortsat er behov for regler, der giver mulighed for at kunne gennemføre ransagning over for militært personel på militært område under lempeligere betingelser end de, der gælder efter retsplejeloven. Sikkerhedsmæssige hensyn kan efter udvalgets vurdering begrunde adgang til "kollektiv" ransagning hos militært personel, når der er begrundet mistanke om, at der er forsvundet våben, våbendele, ammunition, sprængstoffer og lignende, f.eks. efter en øvelse, hvor ikke alt udleveret materiel er leveret tilbage, eller hvis der er stjålet eller på anden måde forsvundet våben mv. fra et militært depot.

På samme måde finder udvalget, at en mistanke om, at der på militært område findes euforiserende stoffer, herunder hash eller hård narkotika, kan begrunde en tilsvarende udvidet adgang til ransagning. Omgang med våben, farligt materiel eller udstyr i øvrigt og betjening af enhver form for udstyr, der kan have betydning for andet personels opgaver, f.eks. elektronisk udstyr, rummer i sig selv en vis fare for alvorlige situationer eller for den sags skyld ulykker. Denne fare øges betydeligt, hvis personellet er påvirket af euforiserende stoffer. Er der f.eks. mistanke om, at der findes euforiserende stoffer blandt personellet, er det nødvendigt, at militære myndigheder har effektive muligheder for omgående at kunne gribe ind, herunder gennem ransagning, selv om mistanken om besiddelse af disse stoffer ikke konkret kan rettes mod en eller flere bestemte personer.

Der bør efter udvalgets opfattelse desuden være mulighed for at kunne gribe ind gennem denne form for ransagning, når der er mistanke om, at der er begået tyveri fra andet personel. Dette synspunkt er blevet underbygget over for udvalgsmedlemmer under samtaler med militært personel, herunder særligt værnepligtigt personel, under udvalgets tjenestetedsbesøg.

Denne form for kriminalitet blandt kammerater – der kun undtagelsesvist forekommer – kan efter det oplyste give anledning til betydelige problemer og spændinger blandt de øvrige i gruppen og ikke mindst, hvis mistanken kan rettes mod flere. Hele uddannelsens formål, og herunder også sikkerheden for, at den enkelte ubetinget kan stole på de andre, ikke mindst i en presset situation, vil under sådanne omstændigheder naturligvis kunne blive stærkt kompromitteret. Muligheden for en udvidet ransagningsadgang i disse tilfælde vil desuden modvirke risikoen for selvtægt.

Også andre lovovertrædelser kan ud fra sikkerhedsmæssige synspunkter begrunde, at ransagning bør

kunne ske efter denne særlige militære bestemmelse. Som eksempler kan nævnes tyveri af klassificeret materiale, herunder dokumenter og klassificeret materiel, f.eks. dele til våbensystemer og lignende. Udvalget har imidlertid ikke fundet det muligt i lovbestemmelsen præcist at beskrive, hvilke lovovertrædelser, der skal være mistanke om, for at "kollektiv" ransagning kan foretages.

Udvalgets forslag, som er optaget som § 12 i forslaget til militær retsplejelov, er derfor ikke begrænset til at angå mistanke om bestemt angivne lovovertrædelser.

Den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 14 gælder også for beslaglæggelse i militære straffesager. Udvalget finder ikke grundlag for at foreslå en særbestemmelse vedrørende beslaglæggelse i militære straffesager, idet retsplejelovens regler om beslaglæggelse findes at være tilstrækkelige. Det gælder navnlig § 802 om beslaglæggelse hos mistænkte personer. Det må antages, at spørgsmålet om beslaglæggelse i forbindelse med "kollektiv" ransagning i praksis først opstår, når der ved ransagningen findes effekter mv., der kan beslaglægges i overensstemmelse med retsplejelovens regler. I disse tilfælde vil der enten være tale om, at en bestemt person er mistænkt for en bestemt lovovertrædelse, eller også vil ingen kendes ved det, der er fundet, som derfor kan behandles som hittegods.

Der henvises til betænkningen, siderne 324 - 326, til lovforslagets § 12 samt til de særlige bemærkninger til bestemmelsen.

3.6. Adgangskontrol ved militære områder

Allerede i dag foretages der i et vist omfang kontrol af personer, biler mv. i forbindelse med ind- og udpassage til militære myndigheder. Hjemlen for denne kontrol antages blandt andet at bero på den såkaldte anstaltsordning, hvorefter offentlige myndigheder har adgang til, uden at der foreligger udtrykkelig lovhjemmel herfor, at udstede regler eller træffe konkrete beslutninger, som er bindende for brugere eller ansatte i institutionerne, og som angår en række praktiske forhold, f. eks. adgangsforhold, sikkerhedsmæssige foranstaltninger mv.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning foreslår imidlertid, især ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt, og som supplement til reglen om ransagning, en ny lovbestemmelse, hvorefter der skabes udtrykkelig lovhjemmel for, at militære myndigheder kan foretage kontrol ved ind- og udgange på militære områder. Det bemærkes, at bestemmelsen ikke har karakter af et straffeprocessuelt efterforskningskridt,

men er tilsyns- og kontrolbestemmelse. Bestemmelsen er inspireret af norsk ret, hvor der gælder en særlig – ulovbestemt – adgang for militære myndigheder til at foretage kontrol (inspektion) af personer, biler mv. ved indgang til og udgang fra militært område, og som må antages at være mere vidtgående end den efter dansk ret gældende anstaltsordning.

Den foreslåede bestemmelse om adgangskontrol i udkastet til militær retsplejelov § 13 giver mulighed for at gennemføre kontrol ved ind- og udpassage på militært område også med henblik på stikprøvevis at kontrollere indholdet af tøj, bagage, tasker mv. og biler, også uden at der foreligger mistanke om et strafbart forhold. Muligheden for at kunne kontrollere indholdet af bagage, der bringes ind på militært område, vil endvidere være medvirkende til at sikre, at f.eks. narkotika og lignende ikke medbringes på militært område. Alene reglens eksistens må derfor antages at have betydelig præventiv virkning.

For at adgangen til inspektion skal kunne have den tilsigtede virkning, bør den også kunne anvendes over for civile. Kontroladgangen er derfor efter forslaget ikke begrænset til alene at omfatte militært personel, idet kontrollen er rettet mod genstande og ikke personer.

Der henvises til betænkningen, siderne 326-327, og lovforslagets særlige bemærkninger til bestemmelsen.

3.7. *Hjemmel for udtagelse af blodprøve mv.*

Forslaget til militær straffelov § 21 indeholder en ny bestemmelse, hvorefter det er strafbart at udføre tjeneste under indflydelse af alkohol i strid med promillegrænser, der er fastsat for den pågældende tjeneste mv. Der foreslås endvidere i forslaget til militær straffelov som § 22 optaget en bestemmelse, hvorefter det under strafansvar er forbudt at besidde og indtage euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område.

Formålet med disse bestemmelser i udkastet til militær straffelov er at markere det uacceptable i at udføre tjeneste i forsvaret under påvirkning af alkohol og euforiserende stoffer i forbindelse med opgaver, som kræver skærpet opmærksomhed. Der henvises nærmere til forslaget til militær straffelov § 21 og § 22, herunder de almindelige bemærkninger punkt 3.9, og de særlige bemærkninger til de pågældende bestemmelser.

Det er normalt ikke muligt umiddelbart at kunne konstatere, om en person er påvirket af spiritus navnlig i mindre grad, medmindre der foretages udåndingsprøve. Adgangen til at kræve udåndingsprøve til

konstatering af en eventuel spirituspåvirkethed gælder imidlertid kun i færdselsager, jf. færdselsloven § 55, hvorefter politiet til enhver tid kan kræve, at føreren af et motordrevet køretøj eller en rytter afgiver udåndingsprøve. Krav om udåndingsprøve forudsætter ikke, at der er mistanke om, at den pågældende er påvirket af spiritus.

Efter færdselsloven § 55, stk. 2, kan politiet fremstille en person til udtagelse af blod- og urinprøve, hvis der er grund til at antage, at han har overtrådt færdselsloven § 53 eller § 54, stk. 1 eller 2, eller han nægter eller ikke er i stand til at medvirke til en udåndingsprøve. Angår mistanken andre forhold end spirituspåvirkning, kan politiet tillige fremstille den pågældende til undersøgelse hos en læge. Det samme gælder ved mistanke om spirituspåvirkning, når særlige omstændigheder taler derfor.

En forudsætning for, at forslaget om promillegrænser mv. i udkastet til militær straffelov kan få praktisk betydning, er, at der skabes reel mulighed for at kunne konstatere en eventuel påvirkethed og dermed sikre det nødvendige bevis for et muligt strafbart forhold.

Det foreslås derfor, at der som § 15, stk. 1 og 2, i militær retsplejelov indføres en bestemmelse, hvorefter der skabes hjemmel til gennem udåndingsprøve at kunne konstatere, om en person har indtaget spiritus, og gennem udtagelse af blod- og urinprøve at kunne fastslå størrelsen af en eventuel alkoholpromille. De betingelser, som skal være opfyldt for at kunne kræve udåndingsprøve og udtagelse af blod- og urinprøve, er de samme som gælder efter færdselsloven § 55.

Det foreslås endvidere som stk. 3 at optage en bestemmelse i § 15, der giver hjemmel for at udtage blod- og urinprøve i tilfælde, hvor der er begrundet mistanke om, at den pågældende gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer.

Der henvises til betænkningen, siderne 327 - 328, og til lovforslagets særlige bemærkninger til § 15.

4. *Ophævede bestemmelser*

4.1. Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har foreslået en række af de gældende bestemmelser i militær retsplejelov ophævet, da de enten er overflødige som følge af senere ændringer i blandt andet retsplejeloven, eller der ikke kan siges at være tilstrækkelig begrundelse for bestemmelsernes fortsatte opretholdelse blandt andet set i lyset af forslagene til ny militær straffelov og militær disciplinarlov. I det følgende omtales baggrunden for nogle af de ophævede bestemmelser.

4.2. Militær retsplejelov § 4

§ 4 i militær retsplejelov indeholder en særregel om domsmænds medvirken i militære straffesager. Efter denne bestemmelse finder retsplejelovens regler om domsmænds medvirken ved behandlingen af straffesager som udgangspunkt anvendelse i sager, der behandles som militære straffesager.

I sager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, er domsmænds medvirken under domsforhandlingen dog begrænset til sager, hvor strafmaksimum i freds tid er fængsel i over 2 år, i krigstid 4 år eller derover. Strafferammen betyder, at langt de fleste sager om overtrædelse af bestemmelser i militær straffelov behandles uden medvirken af domsmænd.

Bestemmelsen er især begrundet i procesøkonomiske hensyn, som ikke længere gælder, herunder i den historiske kendsgerning, at det på tidspunktet for gennemførelsen af militær straffelov i 1937 ikke som i dag var muligt rimelig hurtigt at få retten sat med domsmænd. Begrundelsen for reglen må desuden søges i den omstændighed, at retsplejelovens daværende regel ikke kunne anvendes i militære straffesager, idet sondringen mellem statsadvokatsager og politisager ikke gav mening i militære straffesager, fordi alle militære straffesager om overtrædelse af militær straffelov automatisk skulle behandles som statsadvokatsager, jf. § 11 i den gældende militære retsplejelov.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har ikke fundet, at der længere kan påvises omstændigheder, der kan begrunde en begrænsning i omfanget af domsmænds medvirken i militære straffesager i forhold til andre straffesager.

Bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Der henvises til betænkningen, side 329.

4.3. Militær retsplejelov § 6, 2. punktum

Bestemmelsen i militær retsplejelov § 6, 2. punktum, medfører, at garnisonsværnet ikke kan anvendes ved domsforhandling i sager om oprejsning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Efter retsplejeloven § 1018 f, jf. kapitel 93 a, sker prøvelsen af erstatningskrav i anledning af strafferetlig forfølgning normalt ved den byret, der har pådømt straffesagen. Der er således ikke behov for militær retsplejelov § 6, 2. punktum, idet det efter retsplejeloven altid vil være den ret, der har truffet afgørelse i straffesagen, der skal tage stilling til et eventuelt efterfølgende erstatningskrav.

Denne del af bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Der henvises til betænkningen, side 330.

4.4. Militær retsplejelov § 7, stk. 3

§ 7, stk. 3, indeholder en bestemmelse om auditørens adgang til at opnå beskikkelse som landsdommer. Denne bestemmelse er ikke medtaget, idet betingelserne for udnævnelse til landsdommer nu fremgår af retsplejeloven § 43, jf. lov nr. 402 af 26. juni 1998 om ændring af bl.a. retsplejeloven.

Der henvises til betænkningen, side 330.

4.5. Militær retsplejelov § 8, stk. 2

Den gældende bestemmelse i § 8, stk. 2, hvorefter generalauditøren i tilfælde af forfald kan bemyndige en auditør til at optræde i Højesteret i sit sted, er heller ikke medtaget. Denne regel følger af retsplejeloven § 100, stk. 2, hvorefter Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager i sit sted.

Der henvises til betænkningen, side 330.

4.6. Militær retsplejelov § 9

Efter denne bestemmelse skal auditøren forhandle med rettergangschefen, inden påtalespørgsmålet afgøres. Denne regel blev indført ved lovrevisionen i 1973. En bestemmelse om, at en anden myndighed på denne måde har indflydelse på anklagemyndighedens beslutning om påtale, kendes – bortset fra et tilfælde i den kommunale styrelseslov – i øvrigt ikke i dansk lovgivning.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har ikke fundet, at denne ordning er i overensstemmelse med forslaget om i det hele at henlægge behandlingen af militære straffesager til den militære anklagemyndighed. Der kan efter udvalgets opfattelse ikke påvises afgørende hensyn, der kan begrunde opretholdelsen af bestemmelsen.

Efter den gældende § 9, stk. 3 og 4, kan rettergangschefen forlange sagen forelagt generalauditøren, når rettergangschefen og auditøren ikke er enige om påtalespørgsmålet. Rettergangschefen kan endvidere forlange generalauditørens afgørelse indbragt for forsvarsministeren.

Da påtalespørgsmål mv. efter lovforslaget i det hele fremover hører under den militære anklagemyndighed, foreslås den gældende bestemmelse i § 9 ophævet.

Auditørens afgørelse om påtaleopgivelse mv., jf. retsplejeloven § 721, og auditørens beslutning om at afvise en anmeldelse eller at indstille efterforskningen, jf. retsplejeloven § 749, stk. 3, vil herefter fremover i medfør af retsplejelovens regler kunne påklages til generalauditøren, hvis afgørelse ikke kan indbringes for forsvarsministeren. Træffer generalauditøren sådanne afgørelser som 1. instans, kan afgørelsen der-

imod indbringes for ministeren, jf. retsplejeloven § 721, stk. 2, og § 749, stk. 3.

Der henvises til betænkningen, side 331.

4.7. Militær retsplejelov § 10

Efter § 10, stk. 1, påtales strafbare handlinger, der er omfattet af militær straffelov, af det offentlige. Dette følger også af retsplejeloven §§ 719 og 720. Militær retsplejelov § 10, stk. 1, forudsætter eksistensen af særregler i militær straffelov, hvorefter visse strafbare forhold er undergivet privat påtale. Der findes ikke længere sådanne regler, og § 10, stk. 1, er derfor indholdsløs.

Efter § 10, stk. 2, kan lovovertrædelser, der ellers er undergivet privat påtale, påtales af det offentlige, når de begås i eller i anledning af tjenesten. Offentlig påtale forudsætter således ikke en begæring fra f.eks. en forurettet. En næsten tilsvarende bestemmelse findes i retsplejeloven § 727, stk. 2, hvorefter offentlig påtale af en lovovertrædelse, der er henvist til privat efterfølgning, kan ske, hvis almene hensyn kræver det. Der er derfor ikke fundet behov for at foreslå særbestemmelsen i militær retsplejelov § 10, stk. 2, opretholdt.

Der henvises til betænkningen, siderne 331-332.

4.8. Militær retsplejelov § 12

Bestemmelsen indeholder særlige regler om bl.a. betingelserne for, at en sigtet eller tiltalt i en militær straffesag har krav på at få en forsvarer beskikket.

Militær retsplejelov supplerer på to punkter de bestemmelser, der efter retsplejeloven gælder for den sigtedes eller tiltaltes adgang til at vælge en forsvarer eller hans krav på at få en forsvarer beskikket.

For det første kan en sigtet i en militær straffesag ud over en advokat som forsvarer vælge en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson, jf. § 12, stk. 1. Det samme gælder en sigtet eller tiltalt, der har krav på at få en forsvarer beskikket, jf. § 12, stk. 3, 1. punktum.

For det andet skal der altid beskikkes en forsvarer for den, der er tiltalt for en overtrædelse af militær straffelov, jf. § 12, stk. 2. Dette gælder, i modsætning til de almindelige regler i retsplejeloven, også selv om lovovertrædelsen f.eks. alene vil medføre straf af bøde. Det bemærkes i denne forbindelse, at beskikkelse af forsvarer bl.a. også medfører, at den tiltalte skal betale forsvarerens salær, hvis han helt eller delvist bliver dømt. Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning mv. har ikke fundet, at der kan påvises noget behov for at opretholde en bestemmelse om obligatorisk forsvarerbeskikkelse i alle sager om overtrædelse af militær straffelov.

Den eksisterende adgang til at kunne beskikke tjenstgørende militært personel som forsvarer i militære straffesager har ifølge det oplyste ikke været anvendt i de sidste mange år.

§ 12 foreslås derfor ophævet.

Der henvises til betænkningen, side 332.

4.9. Militær retsplejelov § 15, nr. 2

Denne bestemmelse om militære chefers adgang til at foretage anholdelse i militære straffesager svarer i alt væsentligt til retsplejelovens tilsvarende bestemmelse, jf. § 755, stk. 2, om privat anholdelse, og der er derfor ikke fundet anledning til at medtage denne del af den gældende bestemmelse i lovudkastet. Den resterende del af bestemmelsen foreslås opretholdt, jf. lovforslagets § 10 og de særlige bemærkninger til bestemmelsen.

Der henvises til betænkningen, side 333.

4.10. Militær retsplejelov § 22

Efter stk. 1 i denne bestemmelse, kan anmeldelse af strafbare forhold også indgives til den militære chef på tjenestestedet. Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har fundet, at anmeldelse af strafbart forhold under efterforskning, der forestås af militære myndigheder, herunder i form af pligtforsømmelser efter militær straffelov, skal anmeldes til den militære anklagemyndighed. Den gældende bestemmelse er derfor ikke medtaget i lovudkastet. Dette udelukker ikke, at den militære chef kan modtage sådanne anmeldelser, men vedkommende vil i givet fald være forpligtet til at videresende anmeldelsen til den militære anklagemyndighed, jf. forvaltningsloven § 7.

Af § 22, stk. 2, fremgår, at klager over myndighedsmissbrug fra militære myndigheders side under efterforskningen behandles efter reglerne i retsplejeloven § 746. § 746 bestemmer, at retten afgør tvistigheder om lovligheden af politiets efterforskningskridt samt om sigtedes og forsvarerens beføjelser. Efter retsplejeloven § 1019 a, stk. 1, der findes i lovens kapitel 93 b vedrørende behandling af klager over politipersonalet, skal klage indgives til vedkommende statsadvokat. Der er ikke fundet grundlag for at foreslå bestemmelsen opretholdt, da efterforskningskompetencen efter lovforslaget tilkommer den militære anklagemyndighed.

Militær retsplejelov § 22 foreslås derfor ophævet.

Der henvises til betænkningen, side 333.

4.11. Militær retsplejelov § 23, stk. 2

Bestemmelsen indeholder en særregel om fri adgang til at anke en straffedom i en sag om overtrædelse

se af militær straffelov fra byret til landsret uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Denne bestemmelse afviger fra retsplejelovens almindelige regler. Det skyldes, at den gældende bestemmelse forudsætter, at sager om overtrædelse af militær straffelov behandles som statsadvokatsager. Dette begreb er imidlertid forladt i retsplejeloven, og der er derfor intet grundlag for at opretholde særlige ankeregler vedrørende domme om overtrædelse af militær straffelov.

Den gældende bestemmelse i § 23, stk. 2, er derfor udeladt af lovforslaget.

Der henvises til betænkningen, siderne 333 - 334.

4.12. Militær retsplejelov § 24

§ 24 indeholder en bestemmelse om, at rettergangschefen er straffuldbyrdende myndighed i militære straffesager. I overensstemmelse med forslaget om at den militære anklagemyndighed i det hele skal varetage behandlingen af militære straffesager, henlægges denne opgave til den militære anklagemyndighed.

Bestemmelsen er derfor ikke medtaget i lovforslaget.

Der henvises til betænkningen, side 334.

4.13. Militær retsplejelov § 25

§ 25, stk. 1, indeholder en særregel om sagsomkostninger i tilfælde, hvor et strafpålæg indbringes for retten efter § 34 i militær retsplejelov. Som det fremgår ovenfor under punkt 3.2. foreslås militære chefers adgang til at pålægge visse straffe ophævet. Bestemmelsen i § 25, stk. 1, er herefter overflødig.

Efter § 25, stk. 2, kan omkostningsansvaret i en militær straffesag "begrænses, hvor dette findes rimeligt". Der er ikke kendskab til sager, hvor denne bestemmelse er blevet anvendt, og bestemmelsen skønnes derfor ikke nødvendig. Om en domfældt i en militær straffesag skal betale sagens omkostninger, herunder et eventuelt forsvarersalær, må herefter afgøres efter de almindelige regler i retsplejelovens kapitel 91, der gælder for straffesager i øvrigt.

Bestemmelsen er derfor udeladt af lovforslaget.

Der henvises til betænkningen, side 334.

4.14. Militær retsplejelov § 26

§ 26 indeholder en bestemmelse om muligheden for at udsætte afsoningen af en frihedsstraf idømt under en borgerlig straffesag, når den dømte er indkaldt til aftjening af værnepligt, men endnu ikke har påbegyndt afsoningen.

Bestemmelsen er udeladt af lovforslaget, da den ikke skønnes relevant i militær retsplejelov. En tilsvarende bestemmelse må i stedet forventes indarbejdet i

de administrative bestemmelser, som påregnes udstedt af forsvarsministeren med hjemmel i lovforslagets § 7, stk. 4.

Der henvises til betænkningen, side 335.

4.15. Militær retsplejelov §§ 27 og 28

Disse bestemmelser indeholder regler om forhørsretter. § 27 giver regler om nedsættelse af forhørsretter på orlogsskibe og om forhørsrettens sammensætning. § 28 indeholder en bemyndigelse til forsvarsministeren til at sætte tilsvarende regler i kraft for enheder af forsvaret stationeret i Grønland eller uden for landets grænser, jf. stk. 1, og adgang til at bestemme, at reglerne i § 27 finder anvendelse på militære straffesager i krigstid, jf. stk. 2.

Det er ikke ganske klart, hvilke retsskridt en forhørsret efter § 27 kan tage stilling til. Bestemmelsen nævner, at "kan en sags undersøgelse ikke udsættes", kan der foretages "forundersøgelse" og "enkeltstående retshandlinger". Enkeltstående retshandlinger må antages at omfatte især straffeprocessuelle efterforskningsskridt, f.eks. afhøring af sigtede og vidner, og at godkende foretagelse af ransagning og beslaglæggelse, legemsindgreb etc. Det er derimod ikke ganske klart, om bestemmelsen også giver mulighed for at træffe bestemmelse om varetægtsfængsling af en sigtet.

Ifølge det oplyste har bestemmelsen ikke været anvendt med henblik på at tage stilling til en begæring om varetægtsfængsling af en sigtet. Bestemmelsen har i praksis været anvendt i tilfælde, hvor der til brug for en verserende retssag skulle optages indenretlig vidneforklaring af personer, som i længere tid var forhindret i at møde i retten på land på grund af tjeneste i et orlogsskib. Bestemmelsen har efter det oplyste været anvendt senest nogle gange i 1950'erne under militære enheders ophold i Grønland.

§ 27 er historisk begrundet i de manglende muligheder for orlogsskibe på togt for fra rum sø at nå havn med henblik på at få foretaget nødvendige retsskridt efter retsplejeloven. Selv om udviklingen navnlig i sidste halvdel af forrige århundrede generelt har forøget antallet af samfærdselsmidler og deres hurtighed, må det antages, at behovet for særregler er mere aktuelt i dag end i 1919, da bestemmelsen blev indført. I forhold til 1973, da bestemmelsen sidst blev revideret, gør langt flere danske soldater tjeneste i udlandet som følge af forsvarets øgede internationale engagement. Denne tjeneste finder sted, hvor repatriering af personel med henblik på at foretage nødvendige retsskridt kan være udelukket på grund af situationen i området. Det må derfor antages, at det praktiske behov for at

opretholde adgangen til at nedsætte forhørsretter navnlig vil være til stede under tjeneste i udlandet, hvor straffeprocessuelle efterforskningskridt, der ikke kan vente, nødvendigvis må foretages med det samme eller i hvert fald inden for ganske kort tid, men hvor der ikke er en repræsentant for Forsvarets Auditørkorps til stede.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning mv. har peget på, at det vil være ganske kompliceret at udforme bestemmelser, der giver hjemmel for, at en forhørsret kan træffe bestemmelse om straffeprocessuelle efterforskningskridt, træffe bestemmelse om varetægtsfængsling samt foretage afhøringer til brug for straffesager og civile sager. For så vidt angår adgangen til varetægtsfængsling, må det i øvrigt vurderes, hvorvidt adgangen til, at en sådan "ret", der ikke er en domstol, kan træffe afgørelse om varetægtsfængsling, vil være i overensstemmelse med grundloven, jf. dog grundloven § 85.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at de situationer, hvor der i praksis vil kunne blive tale om at foretage straffeprocessuelle efterforskningskridt under ekstraordinære forhold (navnlig under væbnet konflikt og tjeneste i udlandet), i alt væsentligt vil kunne løses ved de bestemmelser, som udvalget i øvrigt foreslår. Efter forslaget til § 9 i militær retsplejelov vil militære myndigheder i princippet kunne foretage alle efterforskningskridt, der er uopsættelige, f.eks. afhøringer, ransagning, beslaglæggelse etc. En bestemmelse om, at sådanne skridt skal kunne besluttes af en forhørsret, er derfor ikke nødvendig, jf. i øvrigt de særlige bemærkninger til § 9, stk. 1.

Behovet for adgang til at træffe bestemmelse om varetægtsfængsling må efter den gældende bestemmelse i alle tilfælde antages at være yderst begrænset. Lovforslagets bestemmelse i § 14 om, at fristen på 24 timer i retsplejeloven § 760 for at fremstille en anholdt i grundlovsforhør under tjeneste i udlandet kan udstrækkes til indtil 3 gange 24 timer, vil endvidere i de fleste tilfælde kunne sikre, at den anholdte kan hjemsendes med henblik på fremstilling i grundlovsforhør inden udløbet af denne frist. Viser dette sig at være umuligt, vil situationen være så ekstraordinær, at fristoverskridelsen kan begrundes ud fra nødretlige synspunkter, eventuelt ud fra princippet om umulighed.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at forhør med henblik på at få protokolleret forklaringer fra sigtede og vidner i straffesager til brug for verserende eller kommende retssager næppe i sig selv kan begrunde, at der søges skabt hjemmel for at kunne nedsætte forhørsretter. For det første vil disse situationer selv under tjeneste i udlandet og under væbnet konflikt for-

mentlig være ganske sjældne. Normalt vil sagen, der verserer i Danmark, kunne udsættes, indtil det er muligt for den pågældende at møde i retten. For det andet må det anses for tvivlsomt, hvilken bevisværdi sådanne forklaringer afgivet for en forhørsret vil have under en retssag. I straffesager vil disse erklæringer skulle behandles efter retsplejeloven § 877, stk. 3, hvorefter dokumenter og aktstykker, som indeholder erklæringer eller vidnesbyrd, kun kan benyttes som bevismidler, når retten undtagelsesvis giver tilladelse hertil. I givet fald måtte der formentlig fastsættes regler om, at vidner, der afgiver forklaring for en forhørsret, afgiver forklaring i overensstemmelse med retsplejelovens regler om vidner, ligesom det formentlig vil være nødvendigt at optage en bestemmelse svarende til straffeloven § 158 om falsk forklaring for retten.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har på denne baggrund foreslået adgangen til at nedsætte forhørsretter ophævet.

De gældende bestemmelser i militær retsplejelov §§ 27 og 28 om forhørsretter er derfor ikke medtaget i lovforslaget.

Der henvises til betænkningen, siderne 335 - 337.

4.16. Militær retsplejelov §§ 37 - 44

De pågældende bestemmelser omhandler anvendelsen af disciplinarmidler og er som følge af forslaget til en disciplinarlov overflødige.

Bestemmelserne er derfor ikke medtaget i lovforslaget.

Der henvises til forslaget om militær disciplinarlov.

4.17. Militær retsplejelov § 45

Bestemmelsen omhandler den militære anklagemyndigheds tilsyn med anvendelsen af straffe og disciplinarmidler i forsvaret.

Eftersom reglerne om disciplinarmidler foreslås ændret væsentligt, herunder optaget i en selvstændig lov, og da kompetencen for blandt andet militære chefer til at udstede strafpålæg afskaffes, er bestemmelsen overflødig og derfor udeladt af lovforslaget.

Der henvises til dette lovforslags punkt 3.2. samt forslaget til disciplinarloven.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for staten. Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner, amtskommuner og erhvervslivet. Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ Mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for Staten	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

7. Hørte myndigheder mv.

Betænkning nr. 1435/2004 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Københavns Byret, Præsidenten for retten i Århus, Præsidenten for retten i Odense, Præsidenten for retten i Ålborg, Præsidenten for retten i Roskilde, Den danske dommerforening, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af beskikkede advokater, Dansk Røde Kors, Statsansattes Kartel (StK), Hærens konstabel og korporalforening (HKKF), StK Forsvar, Tjenestemænds og overenskomstansattes kartel (TOK), Centralforeningen for stampersonel (CS), Akademikernes centralorganisation, Hovedorganisationen af officerer i Danmark (HOD), Foreningen af forsvarrets auditørfuldmægtige, Statstjenestemændenes centralorganisation II (CO II), Forsvarets civil-etat (FCE), Danske militærlægers organisation, Foreningen af forsvarrets auditører, Dansk tandplejerforening, Foreningen af ingeniører i forsaret, Forsvarsarbejdernes landsorganisation, Reserveofficersforeningen i Danmark, Værnepligtsrådet, Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Finansministeriet, Rigsombudet på Færøerne, Færøernes Landsstyre, Lagmandskontoret, Rigsombudsmanden i Grønland og Grønlands Hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter militær retsplejelov § 1 finder retsplejelovens regler om straffesagers behandling tilsvarende anvendelse på militære straffesager, medmindre andet er bestemt i militær retsplejelov. Bestemmelserne i militær retsplejelov er således tilføjelser til eller afvigelser fra disse almindelige regler.

Bestemmelsen foreslås opretholdt med enkelte sproglige justeringer som den indledende bestemmelse i militær retsplejelov.

Til § 2

Bestemmelsen svarer med enkelte sproglige justeringer til den gældende bestemmelse. Bestemmelsen beskriver de sager, der er militære straffesager.

At en straffesag skal behandles som en militær straffesag indebærer navnlig, at sagen påtales af den militære anklagemyndighed (Forsvarets Auditørkorps), og at sagen efterforskes og behandles såvel efter retsplejelovens regler som efter de særlige bestemmelser i militær retsplejelov.

Militære straffesager er dels sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, der er omfattet af militær straffelov, jf. gældende § 2, stk. 1, nr. 1, dvs. især "tjenstgørende militært personel", dels sager om overtrædelse af anden lovgivning mod personer, "der hører til det militære forsvar", når overtrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten eller på militært område eller i anvist kvarter, jf. gældende § 2, stk. 1, nr. 2.

De lovovertrædelser, der er omfattet af gældende § 2, stk. 1, nr. 2, og som dermed skal behandles som militære straffesager, er overtrædelser af anden lovgivning end militær straffelov, når overtrædelserne har en sådan sammenhæng med tjenesten, at det er naturligt og af efterforskningsmæssige grunde hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at den militære og ikke den almindelige anklagemyndighed behandler sagen.

Uanset beskrivelsen af den personkreds, som er omfattet af gældende militær retsplejelov § 2, stk. 1, nr. 2 ("personer, der hører til det militære forsvar"), må det efter forarbejderne til bestemmelsen fra 1973 antages, at personkredsen er den samme, som er nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, dvs. tjenstgørende militært personel mv.

§ 2, stk. 1, nr. 2, i lovudkastet er derfor omformuleret, således at det klart fremgår, at bestemmelsen vedrører det samme personel, som er omfattet af militær straffelov, jf. henvisningen i nr. 2 til nr. 1.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til den gældende og giver mulighed for, at en sag, der omfatter forhold, der hører under både den militære anklagemyndighed og den almindelige anklagemyndighed, efter aftale mellem de to anklagemyndigheder kan behandles samlet af én af dem. Bestemmelsen, der på en smidig måde løser et praktisk spørgsmål, foreslås opretholdt.

Til § 4

Efter retsplejeloven kan forskellige omstændigheder medføre, at lovens udgangspunkt om offentlighed mv. i retsplejen fraviges, herunder i form af dørlukning under retsforhandlinger i straffesager mv.

Disse bestemmelser suppleres i militære straffesager af gældende militær retsplejelov § 5, hvorefter der konkret, især af retten, kan foretages tilsvarende begrænsninger i offentlighedsprincippet, hvis "hensynet til den militære sikkerhed" begrundes det.

Dette hensyn, der især omfatter sikkerhedsmæssige og efterretningsmæssige forhold af afgørende betydning for forsvaret, må fortsat sidestilles med de hensyn, som i alle andre straffesager kan begrunde begrænsning i offentlighedsprincippet. Bestemmelsen foreslås derfor opretholdt.

Ved lov nr. 215 af 31. marts 2004 blev der på baggrund af Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje II (nr. 1427/2003) indført nye bestemmelser om aktindsigt i sager inden for retsplejen, jf. retsplejeloven kapitel 3a og §§ 729 a - 729 d.

Kapitel 3a indeholder de almindelige regler om aktindsigt for andre end parter. Reglerne om aktindsigt

for parterne er for straffesagers vedkommende reguleret i §§ 729 a - 729 d.

Retsplejelovens regler giver som udgangspunkt enhver aktindsigt i domme og kendelser mv. dog med visse begrænsninger, jf. §§ 41 og 41 a - e. Endvidere kan der gives den, der har en særlig individuel væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål, videre adgang til aktindsigt i dokumenter vedrørende en straffesag, når denne er afsluttet, jf. § 41 d. Herudover er der efter retsplejeloven § 41 f fastsat nærmere regler om mase-mediers adgang til aktindsigt.

Reglerne i retsplejeloven §§ 729 a - 729 d fastsætter bestemmelser om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt i straffesager.

De foreslåede bestemmelser i § 4, stk. 1, nr. 3 og 4, fastslår, at retten i militære straffesager, ud over hvad der allerede måtte følge af retsplejelovens bestemmelser, også kan begrænse adgangen til aktindsigt efter disse bestemmelser, når hensynet til den militære sikkerhed kræver dette, da der ikke nødvendigvis kan antages at være overensstemmelse mellem det i retsplejeloven nævnte hensyn til statens sikkerhed og det i militær retsplejelov nævnte hensyn til den militære sikkerhed.

Tilsvarende gør sig gældende for stk. 2 i bestemmelsen, der omhandler auditørens adgang til at begrænse retten til aktindsigt.

Det bemærkes, at der alene er mulighed for at begrænse retten til aktindsigt ud fra hensynet om den militære sikkerhed i de tilfælde, hvor hensynet til statens sikkerhed er nævnt i retsplejelovens bestemmelser som et hensyn, der kan begrunde en begrænsning.

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, nr. 5, svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 5, stk. 2, nr. 3. Efter forslaget til § 4, stk. 1, nr. 5, kan retten beslutte, at et vidne pålægges tavshedspligt, jf. retsplejeloven § 189, hvis hensynet til den militære sikkerhed kræver det. Efter retsplejeloven § 189 har politiet ligeledes hjemmel til at pålægge en person, der afhøres som vidne, tavshedspligt. Denne del af retsplejeloven § 189 er ikke medtaget i forslaget, idet den militære anklagemyndigheds adgang til at pålægge tavshedspligt under efterforskningen i medfør af § 189 allerede følger af forslaget til militær retsplejelov § 7, stk. 1, hvor den militære anklagemyndighed i militære straffesager er tillagt samme kompetence, som anklagemyndigheden er tillagt efter retsplejeloven.

Efter den gældende bestemmelse i § 5, stk. 2, nr. 3, kan et pålæg tillige omfatte, hvad vidnet er blevet afhørt om af en militær myndighed. Er forklaringen afgivet til en sådan, meddeles pålægget af vedkommen-

F. t. Militær retsplejelov

de myndighed. Disse bestemmelser er heller ikke medtaget i lovforslaget, fordi militære myndigheder som altovervejende hovedregel ikke vil skulle foretage afhøringer efter forslaget til militær retsplejelov, medmindre dette sker efter forslaget til § 8, stk. 1, eller § 9, stk. 1. I disse tilfælde vil den militære anklagemyndighed efterfølgende kunne pålægge tavshedspligt, jf. forslaget til § 7, stk. 1.

Til § 5

Den gældende § 6 i militær retsplejelov indeholder en bestemmelse, der bl.a. giver mulighed for, at militære straffesager kan domsforhandles ved retten på det sted, hvor den sigtedes eller tiltaltes tjenestested ligger. Dette værneting følger ikke af retsplejelovens regler om værneting i straffesager. Retsplejelovens regler om værneting i straffesager findes i § 694 og §§ 696-698.

De almindelige bestemmelser i retsplejeloven om værneting i straffesager bør så vidt muligt finde anvendelse også for behandlingen af militære straffesager. Det vil navnlig sige gerningsstedets værneting, jf. retsplejeloven § 696, og hjemtinget i de tilfælde, der er omfattet af retsplejeloven § 698.

Der er dog fortsat behov for at give mulighed for at lade sagen behandle ved retten i den kreds, hvor den pågældende er tjenstgørende på det tidspunkt, hvor tiltalen rejses, og hvor også eventuelle vidner ofte bor eller opholder sig.

Den foreslåede – fakultative – bestemmelse vil navnlig være af betydning, hvor lovovertrædelsen er begået under øvelse eller under andet midlertidigt ophold uden for tjenestestedet. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor en militærperson, der er tjenstgørende ved Garderkasernen i Høvelte, under øvelse i Oksbøl gør sig skyldig i en pligtforsømmelse i overværelse af andet militært personel fra regimentet. Er den pågældende på tidspunktet for tiltalerejsning stadig tjenstgørende ved Garderkasernen i Høvelte, taler både praktiske og procesøkonomiske forhold samt hensynet til den tiltalte for at give mulighed for, at sagen kan behandles ved retten i Hillerød, navnlig hvis vidnerne eller nogle af dem fortsat gør tjeneste samme sted, i stedet for ved retten i Varde, som er gerningsstedets værneting, jf. retsplejeloven § 696.

Den del af den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 6, som regulerer værneting for handlinger begået om bord på skibe, foreslås opretholdt, dog med en forenklet beskrivelse. Efter forslaget kan tiltale for et strafbart forhold begået om bord på et af søværnets skibe behandles af retten på det sted, hvor skibet lå, da handlingen blev begået, hvor skibet er

hjemhørende eller hvor skibet tog havn, efter at den strafbare handling blev begået.

Retsmøder under efterforskningen kan efter retsplejeloven § 694 afholdes i enhver retskreds, hvor oplysning må antages at kunne tilvejebringes. Der er derfor efter udvalgets opfattelse ikke behov for en særregel vedrørende disse retshandlinger.

Den gældende bestemmelse foreslås omformuleret, herunder således at begrebet ”forundersøgelse”, som blev forladt i retsplejeloven i 1978, udgår.

Til stk. 2.

Det er af praktiske grunde fundet hensigtsmæssigt at kunne anvende det værneting, hvor den pågældende på gerningstidspunktet var tjenstgørende, eller hvor det skib, han hørte til, var hjemhørende. En sådan situation vil kunne foreligge, hvor den pågældende er hjemsendt, og sagens omstændigheder taler for at fravige retsplejelovens regler om værneting, eksempelvis hvor den hjemsendte bor eller opholder sig på Færøerne eller Grønland.

Til § 6

Bestemmelsen svarer med sproglige ændringer til de gældende regler i militær retsplejelov § 7, stk. 1 og 2. Forslaget til § 6, stk. 1, svarer til retsplejeloven § 95 og stk. 3 til retsplejelovens § 98.

Til § 7

Bestemmelsens stk. 1 og 2 svarer med sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 8, stk. 1.

I stk. 3 er indsat en bestemmelse, der i militære straffesager giver forsvarsministeren hjemmel til at varetage de opgaver, som efter lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v. er tillagt justitsministeren i relation til sager om benådning og udsættelse af fængselsstraffe samt om opkrævning og eftergivelse af bøder.

I stk. 4 gives forsvarsministeren mulighed for i militære straffesager at fastsætte nærmere regler for straffuldbyrdsels af fængselsstraffe samt for den administrative behandling af sager om benådning. Endvidere giver bestemmelsen mulighed for, at forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævning af bøder og om den administrative behandling af sager om eftergivelse.

Endelig er der i stk. 5 i lighed med lov om fuldbyrdelse af straf m.v. givet mulighed for, at forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at auditørens afgørelse om henstand og afdragsvis betaling af bøder

ikke skal kunne indbringes for højere administrativ myndighed.

Baggrunden for bestemmelserne i stk. 3, 4 og 5 er, at den militære anklagemyndighed efter lovforslaget i det hele skal varetage behandlingen af militære straffesager. Efter retsplejeloven § 997 vil auditørerne derfor være straffuldbyrrende myndighed i militære straffesager. Der bør derfor i relevant omfang skabes parallelitet i relation til selve straffuldbyrrelsen, som er nærmere reguleret i lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v. Efter denne lovs § 10 har justitsministeren kompetence til at udsætte fængselsstraffe, ligesom justitsministeren efter § 11 kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af sådanne sager samt om den administrative behandling af sager om benådning. Endvidere har justitsministeren efter § 90 kompetence til at tillade henstand med eller afdragsvis betaling af en bøde, og ministeren kan efter stk. 3 i bestemmelsen fastsætte nærmere regler herom samt om den administrative behandling af sager om eftergivelse. Endelig kan justitsministeren efter stk. 4 fastsætte regler om, at politiets afgørelse om henstand eller afdragsvis betaling af bøder ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

En tilsvarende kompetence tillægges forsvarsministeren efter lovforslagets bestemmelser i stk. 3, 4 og 5.

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse svarer med sproglige ændringer til gældende militær retsplejelov § 21.

Af praktiske grunde skal auditøren i sager, som efterforskes af den militære anklagemyndighed, kunne anmode militære chefer om bistand under efterforskningen af militære straffesager, jf. forslaget til stk. 1 samt den gældende § 21, 1. punktum. Auditøren kan i forbindelse hermed bemyndige militære myndigheder til at gennemføre konkrete efterforskningsskridt. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 9, stk. 1.

Forslaget til stk. 3 svarer til den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 21, 3. punktum. Det er dog ikke fundet nødvendigt at gentage den gældende regel om, at politiet også straks skal underrette vedkommende militære chef om de foretagne skridt. En sådan orientering er naturlig, men hører ikke hjemme i en lovbestemmelse.

Til § 9

Efter lovforslaget, jf. §§ 6 og 7, henlægges efterforskningen i militære straffesager i det hele til den militære anklagemyndighed (Forsvarets Auditørkorps). Af praktiske grunde foreslås det dog i denne bestemmelse, at militære myndigheder under visse betingel-

ser kan foretage sådanne efterforskningsskridt, som ikke kan afvente auditørens afgørelse, jf. også lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.3.

Til stk. 1

Ved den foreslåede bestemmelse får militære myndigheder kompetence til at foretage uopsættelige efterforskningsskridt uden forhåndsunderretning af auditøren. Dette har betydning i tilfælde, hvor det ikke er muligt at komme i forbindelse med auditøren. Er auditøren underrettet om sagen, kan auditøren bemyndige den militære myndighed til at foretage det konkrete efterforskningsskridt, jf. forslaget til § 8, stk. 1, hvorefter militære myndigheder yder auditørerne bistand.

Begrebet militære myndigheder i § 9, stk. 1, omfatter den militære chef på det pågældende tjenestested samt underordnet personel, der bemyndiges til at foretage disse efterforskningsskridt. En sådan bemyndigelse kan gives konkret af den militære chef på tjenestestedet eller følge af de regler, som generalauditøren udsteder i medfør af stk. 2.

Kan auditørens bemyndigelse ikke indhentes, kan militære myndigheder efter forslaget foretage uopsættelige efterforskningsskridt. I disse tilfælde vil den militære myndighed have en pligt til at gribe ind "her og nu", netop fordi der er tale om en uopsættelig situation. Sådanne uopsættelige efterforskningsskridt vil i praksis have undtagelsens karakter.

Hvor det er muligt at kontakte auditøren, kan auditøren beslutte enten selv at forestå efterforskningen eller bemyndige den pågældende militære myndighed til at foretage den konkrete efterforskning, jf. § 8, stk. 1.

Dette svarer til, hvad der gælder efter retsplejeloven § 1020 b, der findes i kapitel 93 c vedrørende straffesager mod politiet. Efter disse regler ligger efterforskningskompetencen hos statsadvokaten, jf. stk. 1, men politiet kan efter stk. 3 på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Er sådanne skridt foretaget, skal politiet snarest muligt underrette statsadvokaten herom. Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29. december 1995 til anklagemyndigheden og politiet vedrørende behandling af klager over politipersonale mv.

Som eksempler på efterforskningsskridt, der kan være uopsættelige, kan nævnes skridt til på stedet at sikre sig identiteten af en formodet gerningsmand og eventuelle vidner, iværksættelse af en lægeundersøgelse på en skadestue eller hos en praktiserende læge, herunder med henblik på at sikre bevis i form af en skadestueattest eller en politiattest, at optage fotogra-

fier af gerningsstedet mv. og tilsvarende skridt, der har til formål at "fastfryse" situationen på eller omkring gerningsstedet.

Også i pludseligt opståede situationer kan der efter omstændighederne være behov for omgående at indlede efterforskning. Er der mistanke om, at der er fjernet våben, ammunition mv., og er det ikke muligt at komme i forbindelse med auditøren, vil det være af afgørende betydning, at militært personel straks kan foretage ransagning og beslaglæggelse efter retsplejelovens almindelige regler. Dette gælder også i tilfælde, hvor mistanken ikke kan rettes mod en bestemt person, den såkaldte kollektive ransagning, jf. forslaget til § 12.

Det kan ligeledes efter omstændighederne være nødvendigt umiddelbart på stedet at afhøre den formodede gerningsmand om forhold, som kan være af afgørende betydning for den videre efterforskning, navnlig med henblik på bevissikring. Dette forudsætter, at den pågældende sigtes for et strafbart forhold med oplysning om, at han ikke har pligt til at udtale sig, jf. retsplejeloven § 752, stk. 1.

I "bagatelsager", herunder f.eks. mindre alvorlige færdselssager, vil efterforskningen ofte være udtømt i og med foretagelsen af disse efterforskningsskridt, f.eks. i form af konstatering af identitet, af omfanget af en hastighedsovertrædelse mv. Også sådanne skridt vil kunne falde ind under den foreslåede bestemmelse. Den nærmere præcisering af området for denne praktiske efterforskning forudsættes fastlagt ved de regler, som generalauditøren kan udfærdige i medfør af stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil være af væsentlig praktisk betydning navnlig under tjeneste i udlandet, når det ikke er muligt hurtigt at få kontakt til auditøren. Det gælder alle efterforskningsskridt, også indledende efterforskningsskridt som at sigte og afhøre sigtede og vidner.

Militært personel kan endvidere anholde andet militært personel og civile, når betingelserne herfor i retsplejeloven § 755, stk. 2, om "privat" anholdelse er opfyldt. Det gælder, hvad enten forholdet skal behandles som en militær straffesag eller som en almindelig straffesag. Herudover har overordnet militært personel kompetence til ved visse overtrædelser af militær straffelov at foretage anholdelse af militært personel af disciplinære grunde, jf. udkastet til § 10.

Må det antages, at der foreligger et strafbart forhold, som skal behandles som en militær straffesag, er der – bortset fra tilfælde der vurderes som uopsættelige – efter forslaget ikke hjemmel til, at militært personel kan sigte og afhøre den pågældende. Kompeten-

cen hertil tilkommer alene auditøren. Er en militærperson udeblevet fra tjeneste, og vagthavende officer skønner, at udeblivelsen har et sådant omfang, at den kan medføre strafansvar, kan vagthavende, når den pågældende møder til tjeneste, naturligvis spørge ham om årsagen til, at han kommer for sent, men ikke sigte og afhøre ham. I stedet skal han indberette sagen til den militære chef, der alene har kompetence til at tage stilling til sagens videre behandling. Finder den militære chef, at sagen må vurderes som straffesag, skal auditøren straks underrettes og tage sig af den videre efterforskning. Finder den militære chef derimod, at sagen bør behandles som disciplinarsag, foretager han sig som disciplinarchef det videre fornødne i overensstemmelse med reglerne i udkastet til militær disciplinarlov, jf. især §§ 7-12 i dette lovforslag.

Stk. 1, 2. punktum, i den foreslåede bestemmelse svarer til bestemmelsen i retsplejeloven § 1020 b, stk. 3, vedrørende behandlingen af straffesager mod politiet. Har politiet foretaget uopsættelige efterforskningsskridt i en sådan sag, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes.

Til stk. 2

Efter gældende ret, jf. militær retsplejelov § 13, har alt overordnet militært personel kompetence til at foretage samtlige straffeprocessuelle efterforskningsskridt. Overordnet personel omfatter efter omstændighederne også vagter og militærpolitiet.

Som nævnt i bemærkningerne til stk. 1 foreslås kun kompetencen til at foretage uopsættelige efterforskningsskridt i militære straffesager henlagt til den pågældende militære myndighed. Der er således tale om en begrænsning i forhold til gældende ret.

Det foreslås, at generalauditøren fastsætter nærmere regler om de efterforskningsskridt, der kan foretages efter stk. 1, herunder hvilket personel, der kan foretage disse skridt.

Den militære chef kan som nævnt i bemærkningerne ovenfor under stk. 1 bemyndige underordnet personel til at gennemføre konkrete efterforskningsskridt. Chefen kan endvidere inden for rammerne af de regler, der fastsættes af generalauditøren efter stk. 2, bemyndige underordnet personel til at gennemføre sådanne efterforskningsskridt. Stk. 2 giver endvidere generalauditøren mulighed for at bemyndige bestemt udpeget militært personel til at foretage ethvert uopsætteligt efterforskningsskridt. I særlige tilfælde kan disse skridt begrænses til nærmere angivne sags typer, f.eks. i færdselssager. For eksempel vil det være naturligt, at militærpolitiet, som i praksis forestår

færdselskontrol ved kørsel i militære køretøjer, på stedet kan foretage sådanne indledende skridt.

Det forudsættes, at den militære chef straks underrettes, når underordnet militært personel har foretaget uopsættelige efterforskningskridt. Er der foretaget sådanne skridt, skal den militære chef straks underrette auditøren. Dette følger af, at disse efterforskningskridt foretages på auditørens vegne. Underretningen kan efter omstændighederne ske samtidig med sagens oversendelse til auditøren.

Til § 10

Den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 15 udvider adgangen til at foretage anholdelse ved lydighedsnægtelse eller grov respektstridig opførsel, således at anholdelse kan ske, når det skønnes nødvendigt af disciplinære grunde. Anholdelseskompetencen tilkommer enhver overordnet.

Hensynet til disciplinen begrundet fortsat en bestemmelse, der giver mulighed for anholdelse ved mistanke om de nævnte strafbare overtrædelser, og denne del af bestemmelsen foreslås derfor opretholdt. Bestemmelsens formulering er tilnærmet retsplejelovens § 755, stk. 1.

Til § 11

Efter gældende militær retsplejelov § 18 kan retten træffe afgørelse om varetægtsfængsling af en sigtet i en militær straffesag, når varetægtsfængsling skønnes påkrævet af hensyn til disciplinen.

Der vurderes fortsat at burde være hjemmel til at kunne varetægtsfængsle en sigtet af disciplinære grunde. Bestemmelsen foreslås derfor opretholdt, dog med skærpede betingelser og således, at varetægtsfængsling efter denne bestemmelse højst kan udstrækkes i 7 dage.

Bestemmelsen foreslås begrænset til alene at vedrøre sager om overtrædelse af militær straffelov. Der findes ikke ved siden af retsplejelovens regler at være behov for at skabe mulighed for varetægtsfængsling af disciplinære grunde ved overtrædelser af den almindelige lovgivning, herunder af straffeloven.

Mistankekravet er efter forslaget skærpet således, at der som efter den almindelige bestemmelse i retsplejeloven § 762 skal foreligge begrundet mistanke om, at der er begået en sådan lovovertrædelse. Det er endvidere en forudsætning, at den pågældende lovovertrædelse kan medføre straf af fængsel, og at det må antages, at den konkrete lovovertrædelse vil medføre straf af fængsel. Skønnes det, at sagen alene vil kunne resultere i en bøde, er varetægtsfængsling udelukket.

Endelig er også betingelsen ”virke nedbrydende på disciplinen” foreslået skærpet til ”virke alvorligt nedbrydende på disciplinen”.

Hensynet til disciplinen vil kunne tilgodeses tilstrækkeligt ved, at der gives mulighed for en kortvarig varetægtsfængsling. Det foreslås derfor, jf. stk. 2, at varetægtsfængsling af disciplinære grunde kun kan udstrækkes til højst 7 dage. Det er herved forudsat, at sagen – efter udfærdigelse af retsmødebegæring eller anklageskrift – i langt de fleste tilfælde kan behandles af retten inden udløbet af denne frist. Er dette ikke muligt i det konkrete tilfælde, skal den varetægtsfængslede løslades.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.4.

Til § 12

Ved den foreslåede bestemmelse videreføres den adgang til at foretage såkaldt ”kollektiv ransagning” hos visse grupper af militært personel, som gælder efter militær retsplejelov § 14.

Det foreslås, at kollektiv ransagning, som efter den gældende bestemmelse, kun kan ske på militært område. Denne form for ransagning kan således ikke foretages på områder eller i bygninger, som ikke er beliggende på militært område. Militært område kan ikke defineres entydigt. Omfattet af begrebet er bl.a. kaserner, flådestationer, flyvestationer, værksteds- og depotområder, øvelsesområder samt andre områder, der anvendes af militære myndigheder, herunder mobile enheder eller enheder i udlandet, dvs. også midlertidigt etablerede militære områder er omfattet af begrebet. Ved fastlæggelsen af, hvorvidt der konkret er tale om et militært område, indgår bl.a. muligheden for at etablere adgangskontrol i form af hegn, skiltning, elektroniske sikringer, vagt mv.

Ransagning efter den gældende bestemmelse kan foretages hos personel, der ”ikke fører særlig husstand”. Dette begreb kan give anledning til fortolkningsvanskeligheder. Det antages, at denne personelgruppe navnlig omfatter personel, der er indkvarteret på belægningsstuer og i kvarter. Den gældende bestemmelse antages at indebære, at lejeboliger og tjenesteboliger på militært område ikke er omfattet af bestemmelsen.

Den gældende bestemmelses afgrænsning af, hvor kollektiv ransagning kan foretages på militært område, foreslås videreført. Tjeneste- og lejeboliger er – som efter de gældende regler – således ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse, idet de pågældende boliger typisk vil være af overvejende privat karakter, hvor familiemedlemmer uden tilknytning til forsvaret

i øvrigt også har bopæl og dermed har deres private ejendele. Bestemmelsen foreslås tydeliggjort, således at disse boliger udtrykkeligt undtages. Ransagning af leje- og tjenesteboliger på militært område kan derfor kun ske, hvis de almindelige betingelser efter retsplejeloven er opfyldt.

Tjenesteboliger, lejeboliger, kvarterer og belægningsstuer er defineret i Forsvarskommandoens Bestemmelseskompleks 610-1.

Det er en betingelse for at gennemføre ransagning efter lovforslaget, at der foreligger begrundet mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag. Heri ligger, at der er begrundet mistanke om, at den pågældende lovovertrædelse er begået af tjenstgørende militært personel, jf. forslaget til § 1, stk. 1, til militær straffelov og § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, til militær retsplejelov. Kan mistanken derimod alene rettes mod civile, kan bestemmelsen ikke anvendes. Den foreslåede bestemmelse kan også anvendes i tilfælde, hvor den lovovertrædelse, der er mistanke om, er begået uden for militært område, når der er grund til at antage, at beviser mv. kan findes på militært område.

Som udgangspunkt er der tale om et indgreb i privatlivets fred og dermed et indgreb efter menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1. Omvendt er der tale om et område, hvor man opholder sig med et bestemt formål for øje, hvorfor man ud fra anstaltsbetragtninger i større grad må affinde sig med indgreb i forhold til, hvor man ellers måtte opholde sig. Hertil kommer, at det i lovtæksten er fremhævet, at det skal være "af væsentlig betydning for efterforskningen" for at betingelserne i menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 2, er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse udelukker ikke, at ransagningen gennemføres over for civile, herunder civilt ansat personel. Ransagningen kan foretages på militære områder, der er omfattet af bestemmelsen, og er således rettet mod genstande og ikke mod personer. Er der f.eks. begrundet mistanke om, at militært personel har medtaget våben eller ammunition efter en øvelse og efterfølgende kan have overgivet effekterne til civile personer, der befinder sig på området, er der hjemmel til at foretage ransagning hos tilstedeværende civile personer, f.eks. af tasker og biler.

Ransagning efter retsplejeloven § 793, stk. 1, kan foretages af husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande og andre genstande samt af lokaliteter uden for husrum. Retsplejeloven § 793, stk. 1, omfatter ikke tøj. Adgangen til at ransage tøj blev i 1989 udskilt til kapitel 72 i retsplejeloven og optaget i § 792, stk. 1, nr. 1, om legemsbesigtigelse,

jf. § 792 a, stk. 1. Den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 14 antages også at give hjemmel for ransagning af tøj. Især af hensyn til hele formålet med denne særlige adgang til ransagning er der fortsat efter den foreslåede bestemmelse adgang til også at kunne ransage den pågældendes beklædning, herunder navnlig lommer og fodtøj. Hvis denne mulighed ikke medtages, vil bestemmelsen miste en væsentlig del af sin betydning, fordi netop tøj, herunder lommer, i praksis må antages at være et af de mere naturlige skjulesteder for de genstande mv., som ransagninger af denne art i praksis vil være rettet mod. Udvidelsen vedrører alene ransagning af beklædning. Legemsundersøgelse, jf. retsplejeloven § 792, stk. 1, nr. 2, er derimod ikke omfattet.

Det følger af forslaget til § 7, jf. § 12, at auditøren har kompetence til at træffe beslutning om foretagelse af kollektiv ransagning. Kan auditørens beslutning ikke indhentes, vil den militære myndighed normalt selv kunne træffe beslutning om at gennemføre ransagningen, jf. § 9, såfremt en udsættelse af sagen med henblik på at indhente auditørens afgørelse ellers vil betyde, at formålet med ransagningen vil blive forspildt.

Selve gennemførelsen af ransagningen kan forestås af den militære chef på auditørens vegne eller af det personel, som konkret bemyndiges hertil, f.eks. som i dag af militærpolitiet.

Der foreslås ikke en bestemmelse om, at ransagning som udgangspunkt kræver retskendelse. Dette skyldes, at ransagning på grund af de lovovertrædelser, som ransagningen særligt tager sigte på – ulovlig våbenbesiddelse, besiddelse af euforiserende stoffer mv. – som oftest vil vise sig forgæves, hvis der først skal indhentes retskendelse. Dette svarer i øvrigt til den gældende bestemmelse.

Som følge af den karakter, som indgrebet ransagning efter bestemmelsen må anses at have, foreslås der ikke en bestemmelse om, at den, hos hvem ransagningen er foretaget, kan forlange sagen indbragt for retten. Den pågældende kan selv indbringe spørgsmålet for retten, jf. grundloven § 63.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.5.

Til § 13

Bestemmelsen er ny og foreslår indført adgang for militære myndigheder til at kunne foretage kontrol ved passage til og fra militært område. Denne kontrol kan efter bestemmelsen foretages både over for militært personel og over for civile. Den foreslåede be-

stemmelse svarer til dels til den "inspektionsret", som gælder inden for det norske forsvar.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.6.

Til stk. 1

Kontrollen omfatter enhver form for håndbagage, herunder tasker, mapper, rygsække, indkøbsposer etc. samt alle former for transportmidler, herunder navnlig motordrevne køretøjer. Er bagagen låst, f.eks. en mappe eller taske, eller er bilen, herunder dens bagagerum, låst, kan det kræves, at den, der har rådighed over bagagen eller bilen, låser op, for at kontrollen kan foretages.

Bestemmelsen giver endvidere mulighed for at undersøge den pågældendes tøj, herunder lommer og fodbeklædning. Dette bør ske ved, at den, der opfordres til at medvirke til inspektionen, anmodes om selv at tømme sine lommer. En egentlig legemsbesigtigelse kan alene foretages, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. retsplejelovens kapitel 72.

Kompetencen til at gennemføre kontrollen er efter forslaget henlagt til militære myndigheder. Auditøren kan ikke gennemføre kontrollen. Dette skyldes, at der ikke er tale om et straffeprocessuelt efterforsknings-skrift. Militære myndigheder kan ikke bemyndige andre, f.eks. et privat selskab, til at varetage kontrolopgaven.

Det bemærkes, at bestemmelsen hjemler undtagelse for kravet om retskendelse i grundloven § 72.

Til stk. 2

Civile, der ikke ønsker at medvirke til kontrol af bagage, bil etc. ved indgang til militært område, kan afvises.

Civile, som nægter at medvirke til kontrollen under ind- og udpassage fra militært område, kan efter den foreslåede bestemmelse tilbageholdes af militære myndigheder, som herefter kan gennemføre kontrollen f.eks. i form af at åbne tasker og bagagerummet til biler, herunder ved anvendelse af den nødvendige fysiske magt. Det foreslås, jf. 2. punktum, at der optages en udtrykkelig bestemmelse om, at militære myndigheder om nødvendigt kan gøre brug af magt, herunder fysisk magt, til at gennemføre kontrollen. Undersøgelsen skal foretages så skånsomt som muligt, og tilbageholdelse må alene omfatte den genstand mv., som skal undersøges, eller den person, hvis tøj skal undersøges. Som nævnt ovenfor er en egentlig legemsbesigtigelse ikke omfattet af bestemmelsen, men kan alene foretages, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. retsplejelovens kapitel 72. Tilbageholdelsen må ikke være læn- gere end formålet med undersøgelsen tilsiger.

Beføjelsen i 2. punktum svarer til den beføjelse, der er tillagt politiet i anden lovgivning, når politiet anmodes om at bistå andre myndigheder, jf. ligeledes 3. punktum.

Militært personel er på grund af kommandoforholdet forpligtet til at medvirke ved kontrollen.

Til stk. 3

Efter stk. 3 kan forsvarsministeren fastsætte regler for gennemførelsen af ind- og udgangskontrol. Der kan herunder fastsættes bestemmelser om, hvorledes det tilkendegives, at kontrol kan finde sted.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse svarer til dels til gældende § 17 i militær retsplejelov. De frister, der er tale om, er reglen i retsplejeloven § 760, stk. 2, om at en anholdt, der ikke er løsladt forinden, inden 24 timer efter anholdelsen skal fremstilles for en dommer, samt bestemmelserne i retsplejeloven § 796, stk. 3, og § 806, stk. 3, hvorefter ransagning henholdsvis beslaglæggelse, der ikke er sket efter retskendelse, senest inden 24 timer skal indbringes for retten, når den, indgrebet er rettet mod, anmoder om det.

Det er yderst sjældent, at fristerne i ovenfor nævnte bestemmelser i retsplejeloven i praksis ikke kan overholdes.

Der kan imidlertid – især under tjeneste i udlandet eller under ekstraordinære forhold – opstå situationer, hvor det kan vise sig umuligt at overholde fristerne for retslig prøvelse af de tre nævnte straffeprocessuelle indgreb. Derimod findes der ikke grundlag for at opretholde bestemmelsen under fredsforhold i Danmark. Bestemmelsen foreslås derfor begrænset, således at fristen kun kan udstrækkes i de situationer, der udtrykkeligt er nævnt i bestemmelsen.

Til § 15

Ved den foreslåede bestemmelse skabes der hjemmel til i visse tilfælde at kunne kræve, at tjenstgørende militært personel afgiver udåndingsprøve med henblik på, at det kan konstateres, om den pågældende har indtaget alkohol, jf. stk. 1. Blodprøve og urinprøve kan udtages under de betingelser, der er nævnt i stk. 2.

Forslaget til § 15 skal ses på baggrund af de samtidige foreslåede bestemmelser til militær straffelov § 21, hvorefter det er strafbart at udføre tjeneste under indflydelse af alkohol i strid med promillegrænser, der er fastsat for den pågældende tjeneste mv., og § 22 om forbud mod at indtage euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område.

Formålet med disse bestemmelser er at markere det unacceptable i at udføre tjeneste i forsvaret under indvirkning af alkohol eller euforiserende stoffer i forbindelse med opgaver, som kræver skærpet opmærksomhed, og hvor fejlbehandling eller fejlbetjening af materiel kan få alvorlige konsekvenser.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.7. samt til forslaget om militær straffelov punkt 3.9. og de særlige bemærkninger til dette lovforslag, §§ 21 og 22.

Til stk. 1

Efter den foreslåede bestemmelse kan auditøren og militære myndigheder kræve, at tjenstgørende militært personel afgiver udåndingsprøve i de tilfælde, som er omfattet af bestemmelsen, dvs. hvor der er fastsat promillegrænser i medfør af militær straffelov § 21.

Efter § 15, stk. 1, skal militært personel, der er omfattet af bestemmelsen, på forlangende afgive udåndingsprøve. Det kræves ikke, at der konkret foreligger mistanke om strafbart forhold. Udåndingsprøve kan kræves også i form af stikprøvekontrol. Dette svarer i det hele til færdselsloven § 55, stk. 1. Pligten til at afgive udåndingsprøve er udtryk for et meget begrænset indgreb.

Det videregående indgreb – at udtage blodprøve mv., jf. stk. 2, – bliver kun aktuelt, hvis udåndingsprøve ikke kan foretages, typisk fordi den pågældende ikke vil medvirke, eller hvis resultatet af udåndingsprøven giver grund til at antage, at der foreligger en strafbar lovovertrædelse.

Bestemmelsen kan alene anvendes over for tjenstgørende militært personel mv. som defineret i forslaget til militær straffelov § 1. Bestemmelsen kan derimod ikke anvendes over for civile, der befinder sig på militært område.

Efter den foreslåede formulering er bestemmelsen ikke begrænset til kørsel i militære køretøjer. Også kørsel i civile motorkøretøjer ført af tjenstgørende personel er omfattet.

Kompetencen til at træffe bestemmelse om at foretage udåndingsprøve foreslås henlagt til auditøren og militære myndigheder. Der er ganske vist ikke tale om et straffeprocessuelt efterforskningskridt i de tilfælde, hvor der ikke foreligger konkret mistanke om spirituspåvirkethed, men da et positivt resultat af prøven giver mulighed for at fremstille den pågældende til udtagelse af blod- og urinprøve, findes det mest korrekt, at også auditøren har kompetence til at kræve udåndingsprøve.

Bestemmelsen er formuleret således, at auditøren tillige får denne kompetence inden for færdselslovens område, hvilket ikke er tilfældet efter de gældende regler. Auditørens kompetence i militære straffesager svarer til anklagemyndighedens kompetencer efter retsplejeloven. Politiets kompetence til at kræve udåndingsprøve mv. følger ikke af retsplejeloven, men af færdselsloven. Det er fundet naturligt, at auditøren også kan foretage dette skridt, når der er tale om militært personel.

I alle tilfælde, hvor der er mistanke om påvirkethed, der indebærer et strafbart forhold, kan militære myndigheder under alle omstændigheder træffe bestemmelse om foretagelse af udåndingsprøve, jf. forslaget til stk. 1.

Til stk. 2

Efter den foreslåede bestemmelse kan den pågældende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve, når der efter resultatet af udåndingsprøven er grund til at antage, at den pågældende har overtrådt gældende promillegrænser, herunder for kørsel i motordrevet køretøj, eller promillegrænser i øvrigt, jf. forslaget til militær straffelov § 21. Det samme gælder, hvis den pågældende nægter at medvirke til udåndingsprøve eller ikke er i stand til det. Disse betingelser svarer til, hvad der gælder efter færdselsloven § 55, stk. 2.

Kompetencen til at fremstille den pågældende til udtagelse af blod- og urinprøve ligger hos auditøren og militære myndigheder, jf. stk. 1, når betingelserne i stk. 2 er opfyldt.

Til stk. 3

Efter den foreslåede bestemmelse skabes der hjemmel til at udtage blod- og urinprøve hos militært personel, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende er påvirket af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område. Bestemmelsen skal ses på baggrund af den samtidig foreslåede bestemmelse til § 22 i militær straffelov.

Anvendelsen af udtrykket "euforiserende stoffer" betyder, at ethvert stof, som det er forbudt at besidde efter loven om euforiserende stoffer, er omfattet af bestemmelsen.

De hensyn, der begrunder forslaget om at kunne stille krav om udåndingsprøve og udtagelse af blod- og urinprøve under de betingelser, der er nævnt i forslaget til § 15, stk. 1 og 2, begrunder tilsvarende, at der gives mulighed for at udtage blod- og urinprøve, når der er begrundet mistanke om, at den pågældende har indtaget sådanne stoffer i tjenesten eller på mili-

tært område. Det er ikke tilstrækkeligt med udåndingsprøve, idet indtagelse af euforiserende stoffer ikke kan konstateres i udåndingsluften.

Der stilles efter forslaget krav om, at der skal foreligge en begrundet mistanke om, at den pågældende gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer, for at den pågældende kan fremstilles til udtagelse af blod- og urinprøve. Bestemmelsen giver derimod ikke hjemmel til stikprøvevis at kræve blod- og urinprøve udtaget.

Efter retsplejeloven § 792 b, stk. 2, som er optaget i kapitel 72 om legemsindgreb, kan udtagelse af blodprøve foretages som led i efterforskningen, såfremt der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, i hvis gerningsindhold indtagelse af spiritus eller euforiserende stoffer er et led. Denne bestemmelse gælder ved siden af de foreslåede bestemmelser i § 15, stk. 2 og 3, og vil kunne påberåbes i en række tilfælde, der også vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

§ 792 b, stk. 2, hjemler ikke adgang til at kræve afgivelse af urinprøve. For langt de fleste stoffer vil det være muligt at foretage en identifikation og en kvalitativ bestemmelse af euforiserende stoffer i en blodprøve. Den indledende screening kan imidlertid med fordel tillige foretages i en urinprøve, hvor det kan konstateres, om den pågældende har indtaget stoffet. Herudover vil koncentrationen normalt være væsentlig højere end i en blodprøve, og samtidig vil de aktuelle stoffer kunne påvises i en urinprøve i et betydeligt længere tidsinterval end tilfældet er for en blodprøve.

Den foreslåede formulering er derfor valgt dels for at give mulighed for at kræve afgivelse af urinprøve, dels ud fra det ønskelige i at formulere et selvstændigt bestemmelsessæt vedrørende betingelserne for at kunne kræve blod- og urinprøve udtaget for de særlige militære sager.

Til § 16

Efter gældende militær retsplejelov § 23, stk. 1, kan en sigtet, tiltalt eller domfældt i en militær straffesag

også give ”meddelelse om anke eller kære” af en afgørelse til højere instans (landsretten) over for rettergangschefen eller en foresat chef. Bestemmelsen opfylder et praktisk behov og foreslås opretholdt.

Forslaget svarer med sproglige ændringer til den gældende bestemmelse.

Til § 17

Bestemmelsen fastsætter tidspunktet for lovforslagets ikrafttræden.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. oktober 2005, således at berørte myndigheder vil have den fornødne tid til at indrette sig på lovforslagets regler, herunder udarbejde bekendtgørelser, vejledningsmateriale mv.

Til § 18

I bestemmelsen fastsættes det, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning vil kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Loven vil, da der er tale om rigsfælles lovgivning, og af hensyn til forsvarets aktiviteter i Færøerne og Grønland skulle sættes i kraft dér. Da der imidlertid ikke er overensstemmelse mellem den danske retsplejelov, som den militære retsplejelov er et supplement til og henholdsvis den færøske og grønlandske retspleje, vil det være nødvendigt nærmere at tage stilling til, i hvilket omfang retsplejeloven skal sættes i kraft for Færøerne og Grønland samtidig med ikraftsættelsen af dette lovforslag. Forholdet vil blive drøftet nærmere med de færøske og grønlandske myndigheder, idet det tilsigtes, at militære straffesager i videst muligt omfang søges behandlet af danske myndigheder og i fornødent omfang afgjort af de danske domstole, jf. herved også bemærkningerne til lovudkastet § 5 om værneting. Et udkast til anordning vil blive forelagt for de færøske og grønlandske myndigheder forinden ikrafttræden.

Bekendtgørelse af militær retsplejelov

Herved bekendtgøres lov nr. 218 af 26. april 1973, militær retsplejelov, med de ændringer, der følger af lov nr. 644 af 19. december 1984.

Første afsnit

Almindelige bestemmelser

Kapitel 1

Indledende bestemmelse

§ 1. De regler, der i lov om rettens pleje gælder for straffesager, anvendes i militære straffesager, for så vidt ikke andet er bestemt.

Kapitel 2

Lovens område

§ 2. Militære straffesager er:

- 1) Sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, der efter nævnte lovs §§ 5 og 6 omfattes af denne.
- 2) Sager om overtrædelse af andre love mod personer, der hører til det militære forsvar, når lovovertrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten eller på militært område eller i anvist kvarter.
- 3) Sager af den under nr. 2 omhandlede art mod krigsfanger samt sanitetspersonel og feltpræster, der tilbageholdes til bistand for disse, eller mod fremmede her i landet internerede militærpersoner og andre personer, der i henhold til en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig overenskomst har krav på behandling som disse.

Stk. 2. Loven gælder for de i stk. 1, nr. 3, nævnte personer, for så vidt ikke andet følger af de mellemfolkelige overenskomster, der gælder for deres behandling.

§ 3. Skal forfølgning samtidig finde sted mod en person for flere forhold, der ikke alle hører under militær påtalemyndighed, sker dette under en militær straffesag. Dog kan sagen behandles som en borgerlig straffesag, når den militære og den borgerlige påtalemyndighed er enige derom:

Stk. 2. Skal forfølgning samtidig finde sted mod flere personer for et forhold, der ikke for alles vedkommende hører under militær påtalemyndighed, kan sagen, når den militære og den borgerlige påtalemyndighed er enige derom, i sin helhed behandles enten som militær eller som borgerlig straffesag.

Kapitel 3

Retternes virkekreds

§ 4. Domsmænd skal medvirke i militære straffesager i samme omfang som i borgerlige straffesager. I sager om overtrædelse af militær straffelov anvendes domsmænd i fredstid dog kun, hvis der er hjemlet straf af fængsel i over 2 år, og i krigstid kun, hvis der er hjemlet straf af fængsel i 4 år eller derover.

Kapitel 4

Retsmøder, retsbøger og vidner

§ 5. Foruden i de tilfælde, der er nævnt i § 29 i lov om rettens pleje, kan retten beslutte, at forhandlingen skal foregå for lukkede døre, når hensynet til den militære sikkerhed kræver det.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte hensyn kan tillige begrunde:

- 1) At dørene lukkes under den forhandling, som går forud for afsigelse af kendelse i henhold til stk. 1, jf. § 30, stk. 1, i lov om rettens pleje,
- 2) at udskrift af retsbøgerne nægtes, jf. § 41, stk. 2, i lov om rettens pleje, og
- 3) at der pålægges et vidne tavshedspligt, jf. § 189 i lov om rettens pleje. Pålægget kan tillige omfatte, hvad vidnet er blevet afhørt om af en militær myndighed. Er forklaringen afgivet til en sådan, meddeles pålægget af vedkommende myndighed.

Stk. 3. I § 41 i lov om rettens pleje træder forsvarsministeren i justitsministerens sted og audiøren i politimesterens sted.

Kapitel 5

Værneting

§ 6. Forundersøgelse og domsforhandling skal foruden ved de i kapitel 63 i lov om rettens pleje nævnte retter kunne foretages ved retten på det sted, hvor den sigtedes afdeling har garnison eller opholder sig, eller hvor det skib, hvortil han hører, har station eller befinder sig eller ved hjemkomst til Danmark tager station. Dette gælder dog ikke sager om oprejsning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Kapitel 6

Den militære anklagemyndighed

§ 7. Påtalen i militære straffesager tilkommer generalauditøren og auditørerne, der er underordnet forsvarsministeren og står under dennes tilsyn med hensyn til udførelsen af deres hverv.

Stk. 2. Auditørerne bistås ved efterforskningen i militære straffesager af auditørfuldmægtige.

Stk. 3. Auditører har samme adgang til at opnå beskikkelse som landsdommere som de personer, der nævnes i § 43, stk. 3, i lov om rettens pleje.

§ 8. Ved anvendelse af reglerne i 4. bog i lov om rettens pleje i militære straffesager træder auditøren i stedet for politimesteren (politiet) og statsadvokaten og generalauditøren i stedet for rigsadvokaten. Endvidere træder forsvarsministeren i stedet for justitsministeren, medmindre andet følger af forholdets natur.

Stk. 2. Generalauditøren kan i tilfælde af forfald bemyndige en auditør til at optræde for hørjesteret i sit sted.

§ 9. Før det beslutes, om påtale skal rejses og i bekræftende fald for hvilke lovovertrædelser, skal sagen forhandles med rettergangschefen.

Stk. 2. Forsvarsministeren bestemmer, hvilke befalingsmænd der skal have myndighed som rettergangschef. Hvor ikke særlige forhold gør sig gældende, bør sådan myndighed ikke tillægges befalingsmænd, hvis kommandoområde er væsentlig mindre end det, der er tillagt chefen for et regiment, en eskadre, en flyvestation eller en hjemmeværnsregion.

Stk. 3. Er auditøren og rettergangschefen ikke enige om påtalespørgsmålet, kan rettergangschefen uden uforholdent ophold forlange sagen forelagt generalauditøren til afgørelse.

Stk. 4. Rettergangschefen kan forlange generalauditørens afgørelse indbragt for forsvarsministeren.

Kapitel 7

Påtalen

§ 10. De strafbare handlinger, der omhandles i militær straffelov, påtales af det offentlige.

Stk. 2. Lovovertrædelser, der ellers er privat påtale undergivet, kan påtales offentligt, når de begås i eller i anledning af tjenesten.

§ 11. Militære straffesager behandles efter reglerne for sager angående forbrydelser, der påtales af statsadvokaten, jf. dog § 4, § 12, stk. 2, og § 23, stk. 2.

Kapitel 8

Sigtede og hans forsvar

§ 12. Til forsvarer kan sigtede foruden de advokater, der nævnes i § 730, stk. 2, i lov om rettens pleje, vælge en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson.

Stk. 2. I stedet for nævnte lovs § 731, stk. 1 d, gælder:

Når tiltale er rejst for overtrædelse af militær straffelov eller for overtrædelse af straffebestemmelser, der i borgerlige straffesager henhører under statsadvokatens påtalemyndighed.

Stk. 3. Som offentlig forsvarer kan foruden de advokater, der nævnes i § 733 i lov om rettens pleje, beskikkes en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson, hvis sigtede fremsætter ønske herom og den pågældende er villig til at påtage sig hvervet. Når der i medfør af nærværende lovs § 27 ned sættes forhørsret og ingen er villig til at modtage beskikkelse som forsvarer, kan en officer af skibschefen eller af den højstkommanderende beordres til at påtage sig hvervet.

Andet afsnit

Midler til sagens oplysning m.m.

Kapitel 9

Beslaglæggelse, ransagning og anholdelse

§ 13. De beføjelser, der er tillagt politiet med hensyn til anvendelse af de midler til sagens oplysning m.v., som er omhandlet i 4. bogs 2. afsnit

i lov om rettens pleje, kan over for militært personel ud over af auditøren og auditørfuldmagtigheden udøves af militære foresatte og vagthavende.

§ 14. I de øjemed, men uden for de betingelser, der er fastsat i kapitel 68¹⁾ og §§ 755-57, jf. § 773²⁾, i lov om rettens pleje, kan beslaglæggelse og ransagning hos personer, som ikke fører særlig husstand, finde sted på områder, der står under opsyn af de militære myndigheder. Beslaglæggelse og ransagning kan i disse tilfælde finde sted uden retskendelse, og den i §§ 746 og 758³⁾ påbudte efterfølgende beretning bortfalder.

§ 15. Uden for de betingelser, der er fastsat i kapitel 71⁴⁾ i lov om rettens pleje, kan enhver militær foresat anholde en undergiven, når denne

- 1) gør sig skyldig i ulydighed eller grov respektstridig opførsel og det skønnes nødvendigt af hensyn til disciplinen at anholde ham,
- 2) træffes under udførelsen af en forbrydelse eller på friske spor eller mistænkes for en begået forbrydelse og det skønnes nødvendigt at sikre hans tilstedeværelse eller afsondring fra andre.

§ 16. Når en beslaglæggelse, ransagning eller anholdelse har fundet sted uden rettens beslutning, skal der, medmindre den er foretaget ved auditørens foranstaltning, straks ske indberetning herom med alle fornødne oplysninger til vedkommende rettergangschef, og spørgsmålet, om beslaglæggelsen eller anholdelsen bør opretholdes eller straks ophæves, skal så vidt muligt forelægges auditøren til afgørelse. Kan sådan forelæggelse ikke ske, træffer rettergangschefen selv afgørelsen.

§ 17. Den frist på 24 timer der er fastsat i §§ 746, 758, jf. § 773 og 774⁵⁾, i lov om rettens pleje, kan om fornødent udstrækkes indtil 3 x 24 timer.

Kapitel 10

Fængsling

§ 18. Uden for de tilfælde, der omhandles i § 780⁶⁾ i lov om rettens pleje, kan fængsling besluttes, når der efter sagens omstændigheder er særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke nedbrydende på disciplinen.

§ 19. § 783, stk. 2⁷⁾, i lov om rettens pleje anvendes således, at den fængslede hensættes i civilt eller militært varetægtsfængsel efter de mili-

tære myndigheders bestemmelse, så vidt muligt på det sted, hvor sagen til enhver tid behandles.

Tredje afsnit

Undersøgelse, før tiltale er rejst

Kapitel 11

§ 20. Det påhviler chefen for et militært tjenestested samt enhver foresat, der har en med den sideordnet stilling, samt højere foresatte af egen drift og med størst mulig hurtighed at undersøge eller lade undersøge alle strafbare handlinger af den i § 2 nævnte art, når der opstår rimelig formodning om, at sådanne er begået.

Stk. 2. Er der begået et strafbart forhold, og afgøres sagen ikke med et disciplinarmiddel eller med irrettesættelse eller bøde, videresendes den af rettergangschefen til auditøren til afgørelse, jf. dog § 30, stk. 3 og 4.

§ 21. Auditøren kan til gennemførelse af sit hverv kræve bistand af de øvrige militære myndigheder. Politiet skal efterkomme begæringer fra auditøren vedrørende efterforskning i militære straffesager. I påtrængende tilfælde kan politiet uden at afvente begæring foretage efterforskningsskridt, som skønnes uopsættelige, men det skal i så fald straks underrette vedkommende rettergangschef eller auditør om de foretagne skridt.

§ 22. De anmeldelser, der omhandles i § 742 i lov om rettens pleje, kan tillige indgives til militære tjenestesteder.

Stk. 2. Klager over myndighedsmisbrug fra militære myndigheders side under efterforskningen behandles efter reglerne i § 746 i lov om rettens pleje.

Fjerde afsnit

Retsmidler mod trufne retsafgørelser, fuldbyrdelse af straffe samt bestemmelser om sagsomkostninger og erstatning

Kapitel 12

§ 23. Meddelelse om anke eller kære kan foruden på de måder, der er nævnt i §§ 948 og 970, stk. 2, i lov om rettens pleje, afgives skriftligt eller mundtligt på rettergangschefens kontor eller for en foresat chef eller, hvis tiltalte er fængslet, for vagtkommandøren eller arrestforvareren.

Stk. 2. I sager, der, hvis de ikke var militære straffesager, ville have været politisager, finder reglerne i § 962 i lov om rettens pleje anvendelse med hensyn til anke.

§ 24. Ved anvendelse af § 997 i lov om rettens pleje træder rettergangschefen i stedet for politimesteren.

§ 25. Udgifter, der er foranlediget ved, at en sag i medfør af § 34 forlanges afgjort ved dom, betragtes som udgifter foranlediget ved anke, jf. § 1008, stk. 3, i lov om rettens pleje.

Stk. 2. I militære straffesager kan omkostningsansvaret begrænses, hvor dette findes rimeligt.

§ 26. Bliver der spørgsmål om over for nogen, der gennemgår den første uddannelse, at fuldbyrde frihedsstraf, som er fastsat inden tjeneestens begyndelse, kan den militære straffuldbyrdende myndighed, inden afsoningen påbegyndes, efter forhandling med den borgerlige straffuldbyrdende myndighed bestemme, at afsoningen udsættes til efter den første uddannelses afslutning. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til udsættelse af afsoning af frihedsstraf, der under tjenesten er fastsat for overtrædelse af andre love end militær straffelov.

Femte afsnit

Særlige bestemmelser om forhørsretter

Kapitel 13

§ 27. Er et orlogsskib eller flere under fælles kommando samlede orlogsskibe på togt uden for dansk havn, og kan en sags undersøgelse ikke opsættes, kan henholdsvis skibschefen eller den højestkommanderende nedsætte en forhørsret til foretagelse af forundersøgelse eller enkeltstående retshandlinger. Retten skal bestå af en af de ældste officerer som formand samt 2 andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være af samme grad og tjenestestilling som den, mod hvem undersøgelsen eller den pågældende retshandling er rettet, medens den anden så vidt muligt skal være dennes foranstående.

Stk. 2. Skibschefen eller den højestkommanderende beordrer en officer eller dermed ligestillet til at udøve hvervet som anklager.

Stk. 3. Er en auditør om bord, kan nedsættelse af forhørsret kun ske efter dennes indstilling, og

auditøren er i så fald formand for retten. Såfremt 2 auditører er om bord, varetages tillige anklagemyndighedens opgaver af en auditør.

Stk. 4. Forsvarsministeren kan fastsætte sådanne lempelser i de ellers gældende regler om retsplejen, som de særlige forhold i nævnte sager kræver.

§ 28. Forsvarsministeren kan bestemme, at reglerne i § 27 med de fornødne lempelser skal gælde for enheder af forsvaret, som er stationeret i Grønland eller uden for landets grænser.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan endvidere bestemme, at reglerne i § 27 med de fornødne lempelser skal anvendes i militære straffesager i krigstid.

Sjette afsnit

Straffesagers afgørelse uden dom

Kapitel 14

Pålæggelse af straf uden dom

§ 29. I en militær straffesag kan følgende straffe pålægges uden dom:

- Irettesættelse.
- Bøde.
- Hæfte indtil 30 dage.

Stk. 2. Ved fastsættelse af en fællesstraf af hæfte uden dom i medfør af militær straffelovs § 13 kan tillægget til den første straf ikke overstige 30 dage.

§ 30. Myndighed til at pålægge straf uden dom tilkommer auditører, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Myndighed til at pålægge straf i medfør af § 29, stk. 1, litra a og b, tilkommer endvidere rettergangschefer efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse. Forsvarsministeren kan tillægge andre militære chefer tilsvarende straffe-myndighed.

Stk. 3. Rettergangschefen kan tillige i orlogsskibe på togt samt ved enheder af det militære forsvar, som er stationeret i Grønland eller uden for landets grænser, såfremt en auditør ikke er til stede, pålægge straf af hæfte indtil 30 dage uden dom.

Stk. 4. Forsvarsministeren kan tillægge militære chefer myndighed til i krigstid at pålægge straf af hæfte indtil 30 dage uden dom.

§ 31. Forinden straf pålægges uden dom, skal det påses, at afhøring af sigtede og eventuelle

vidner har fundet sted, og at der i øvrigt foreligger tilstrækkelige oplysninger om den begåede forseelse og de nærmere omstændigheder ved denne.

§ 32. Bestemmelserne i borgerlig straffelovs § 86, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse ved fastsættelse af straf uden dom, når sigtede har været underkastet varetægtsfængsel. Afvisning af sagen fra retten eller frafald af begæringen om sagens indbringelse for retten betragtes som afvisning eller frafald af anke.

§ 33. Den, der er blevet pålagt straf af en rettergangschefen underordnet, kan senest 7 dage efter at have modtaget meddelelse om straffen forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse og derved udsætte straffens fuldbyrdelse.

§ 34. Straf pålagt uden dom kan af sigtede inden 7 dage efter meddelelsen om straffen forlanges indbragt for retten. Adgangen hertil afskæres ikke ved, at straffen i medfør af § 33 er fastsat af rettergangschefen. Fristen regnes i dette tilfælde fra meddelelsen om rettergangschefens afgørelse. Forlanges sagen indbragt for retten, udsættes straffens fuldbyrdelse.

Stk. 2. Den, der i krigstid er blevet pålagt straf uden dom, kan dog ikke forlange sagen afgjort ved dom, men kan klage over afgørelsen. I så fald kan såvel den, der har fastsat straffen, som højere foresatte eller auditøren udsætte straffens fuldbyrdelse.

§ 35. Den, der er blevet pålagt straf uden dom, skal uophødeligt have meddelelse herom og om de beføjelser, der tilkommer ham efter §§ 33 og 34.

§ 36. En foresat kan helt eller delvis ophæve eller eftergive en af ham selv, rettergangschefen tillige en af hans undergivne fastsat straf, når straffen skønnes ufortjent, for streng eller i øvrigt urimelig. Er straffen ulovlig, ophæves den. Tilsvarende regler gælder for auditøren i de sager, der vedrører ham.

Stk. 2. Bestemmelserne om erstatning i kapitel 93 a i lov om rettens pleje anvendes med fornødne lempelser, når straf ophæves eller eftergives efter stk. 1.

Kapitel 15

Disciplinarmidler

§ 37. Disciplinarmidler kan kun bringes i anvendelse, når en strafbar handling er begået.

Stk. 2. Disciplinarmidler skal anvendes i stedet for mindre straffe, medmindre omstændighederne taler imod det.

Stk. 3. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 38. Som disciplinarmidler kan anvendes belæring, tilrettevisning, arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, tilbageholdelse på tjenestestedet eller anden fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Tilbageholdelse på tjenestestedet må ikke udstrækkes ud over 14 dage. Medfører anvendelse af øvrige disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst en dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter i øvrigt de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

§ 39. Forsvarsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler, og omfanget af denne myndighed.

§ 40. Af disciplinarmidler kan belæring, tilrettevisning eller overflytning til anden tjeneste anvendes over for alle undergivne. De øvrige disciplinarmidler kan derimod ikke anvendes over for officerer og faste befalingsmænd eller dermed ligestillede, medmindre de pågældende er elever på en militær skole.

§ 41. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet eller umiddelbart af rettergangschefen, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2 x 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

§ 42. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet, kan forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse.

§ 43. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschef, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af rettergangschefen som af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, forlanges forelagt ankenævnet til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller forsvarsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet, der oprettes for hvert enkelt rettergangsområde, består af en auditør som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være en talsmand og af samme grad som den, der er blevet pålagt disciplinarmidlet, medens den anden skal være dennes foranstående.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af forsvarsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en civil person, der opfylder betingelserne for at kunne beskikkes som landsdommer. De øvrige medlemmer er generalauditøren og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 44. Indbringelse af et disciplinarmiddel for rettergangschefen, disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af rettergangschefen eller vedkommende nævns formand.

Syvende afsnit

Regler om tilsyn med anvendelsen af straffe og disciplinarmidler i forsvaret

Kapitel 16

§ 45. Generalauditøren og auditørerne har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse indseende med anvendelsen af straffe og disciplinarmidler inden for forsvaret.

Stk. 2. Rettergangscheferne samt afdelings- og dermed ligestillede eller højere chefer har indseende med deres underordnedes anvendelse af straffe- og disciplinarmyndighed.

Ottende afsnit

Ikrafttrædelse m.v.

Kapitel 17

§ 46. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af forsvarsministeren.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 542 af 4. oktober 1919.

§ 47. Straffesager, i hvilke der ikke er rejst tiltale på tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, behandles efter de regler, der er foreskrevet i denne lov. Gyldigheden af retshandlinger, som er foretaget i sagen før lovens ikrafttræden, bedømmes efter den tidligere lovgivning.

§ 48. I stedet for § 1040 i lov om rettens pleje gælder:

Påanke af straffedomme, som er afsagt før tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, sker efter reglerne i den tidligere lovgivning. Fuldbyrnelsen af straffedomme sker efter nærværende lovs ikrafttræden efter reglerne i denne lov.

Forsvarsministeriet, den 30. september 1987

BERNT JOHAN COLLET

/ M. Richter

1) Nu kapitel 75 b jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978 og lov nr. 227 af 6. juni 1985.

2) Nu §§ 794-796 jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978.

3) Nu §§ 797 og 825 jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978 og lov nr. 227 af 6. juni 1985.

4) Nu kapitel 69 jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978.

5) Nu §§ 760, 797 og 825 jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978 og lov nr. 227 af 6. juni 1985.

6) Nu § 762 jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978.

7) Nu § 770, stk. 2 jf. lov nr. 243 af 8. juni 1978.

Bilag 2

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 1. De regler, der i lov om rettens pleje gælder for straffesager, anvendes i militære straffesager, for så vidt ikke andet er bestemt.

§ 2. Militære straffesager er:

- 1) Sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, der efter nævnte lovs §§ 5 og 6 omfattes af denne.
- 2) Sager om overtrædelse af andre love mod personer, der hører til det militære forsvar, når lovovertrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten eller på militært område eller i anvist kvarter.
- 3) Sager af den under nr. 2 omhandlede art mod krigsfanger samt sanitetspersonel og feltpræster, der tilbageholdes til bistand for disse, eller mod fremmede her i landet internerede militærpersoner og andre personer, der i henhold til en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig overenskomst har krav på behandling som disse.

Stk. 2. Loven gælder for de i stk. 1, nr. 3, nævnte personer, for så vidt ikke andet følger af de mellemfolkelige overenskomster, der gælder for deres behandling.

§ 3. Skal forfølgning samtidig finde sted mod en person for flere forhold, der ikke alle hører under militær påtalemyndighed, sker dette under en militær straffesag. Dog kan sagen behandles som en borgerlig straffesag, når den militære og den borgerlige påtalemyndighed er enige derom.

Lovforslaget

§ 1. Ved behandlingen af militære straffesager finder retsplejelovens regler om behandlingen af straffesager anvendelse, medmindre andet er bestemt.

§ 2. Militære straffesager er

- 1) sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, som efter §§ 1 og 2 i militær straffelov kan pådrage sig strafansvar for overtrædelse af denne lov,
- 2) sager om andre strafbare overtrædelser mod personer som nævnt i nr. 1, når lovovertrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten, på militært område eller i anvist kvarter, og
- 3) sager som nævnt under nr. 2 mod krigsfanger samt sanitetspersonel og feltpræster, der tilbageholdes som bistand for krigsfanger, eller mod fremmede militærpersoner og andre personer, der er interneret her i landet, og som i henhold til mellemfolkelig overenskomst, som er tiltrådt af Danmark, har krav på behandling som krigsfanger.

Stk. 2. Loven gælder for de personer, der er nævnt i stk. 1, nr. 3, medmindre andet følger af de mellemfolkelige overenskomster, der gælder for behandlingen af dem.

§ 3. Hvis en person samtidig retsforfølges for flere forhold, som ikke alle påtales af den militære anklagemyndighed, sker retsforfølgningen under en militær straffesag. Er den militære og den almindelige anklagemyndighed enige, kan sagen behandles som en almindelig straffesag.

Gældende formulering

Stk. 2. Skal forfølgning samtidig finde sted mod flere personer for et forhold, der ikke for alles vedkommende hører under militær påtalemyndighed, kan sagen, når den militære og den borgerlige påtalemyndighed er enige derom, i sin helhed behandles enten som militær eller som borgerlig straffesag.

§ 4. Domsmænd skal medvirke i militære straffesager i samme omfang som i borgerlige straffesager. I sager om overtrædelse af militær straffelov anvendes domsmænd i fredstid dog kun, hvis der er hjemlet straf af fængsel i over 2 år, og i krigstid kun, hvis der er hjemlet straf af fængsel i 4 år eller derover.

§ 5. Foruden i de tilfælde, der er nævnt i § 29 i lov om rettens pleje, kan retten beslutte, at forhandlingen skal foregå for lukkede døre, når hensynet til den militære sikkerhed kræver det.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte hensyn kan tillige begrunde:

- 1) At dørene lukkes under den forhandling, som går forud for afsigelse af kendelse i henhold til stk. 1, jf. § 30, stk. 1, i lov om rettens pleje,
- 2) at udskrift af retsbøgerne nægtes, jf. § 41, stk. 2, i lov om rettens pleje, og
- 3) at der pålægges et vidne tavshedspligt, jf. § 189 i lov om rettens pleje. Pålægget kan tillige omfatte, hvad vidnet er blevet afhørt om af en militær myndighed. Er forklaringen afgivet til en sådan, meddeles pålægget af vedkommende myndighed.

Stk. 3. I § 41 i lov om rettens pleje træder forsvarsministeren i justitsministerens sted og auditøren i politimesterens sted.

Lovforslaget

Stk. 2. Retsforfølges flere personer samtidig for et forhold, som ikke for alle sigtedes eller tiltaltes vedkommende hører under den militære anklagemyndighed, kan sagen i sin helhed behandles enten som militær eller almindelig straffesag, når den militære og den almindelige anklagemyndighed er enige om det.

§ 4. Hvis hensynet til den militære sikkerhed kræver det, kan retten beslutte,

- 1) at forhandlingen skal foregå for lukkede døre, jf. retsplejelovens § 29,
- 2) at dørene lukkes under den forhandling, der går forud for rettens kendelse om dørlukning, jf. retsplejelovens § 29 c,
- 3) at retten til aktindsigt i domme og kendelser mv. begrænses, jf. retsplejelovens § 41 b, stk. 3, § 41 c, stk. 3, og § 41 f, stk. 1, stk. 3 og stk. 5,
- 4) at forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt fraviges, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 1, og
- 5) at et vidne pålægges tavshedspligt, jf. retsplejelovens § 189.

Stk. 2. Hvis samme hensyn som nævnt i stk. 1 kræver det, kan auditøren beslutte,

- 1) at retten til aktindsigt i straffesager, der er afsluttet, begrænses, jf. retsplejelovens § 41 d, stk. 3,
- 2) at udlevering af kopi af anklageskrift eller retsmødebegæring begrænses, jf. retsplejelovens § 41 f, stk. 2,
- 3) at nægte samtykke til udlevering til sigtede eller andre af det materiale, som auditøren har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 3, og 729 b, stk. 2,
- 4) at forsvareren meddeles pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som forsvareren har modtaget fra auditøren, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 4, og

Bilag til f. t. Militær retsplejelov

Gældende formulering

§ 6. Forundersøgelse og domsforhandling skal foruden ved de i kapitel 63 i lov om rettens pleje nævnte retter kunne foretages ved retten på det sted, hvor den sigtedes afdeling har garnison eller opholder sig, eller hvor det skib, hvortil han hører, har station eller befinder sig eller ved hjemkomst til Danmark tager station. Dette gælder dog ikke sager om oprejsning i anledning af strafferetlig forfølgning.

§ 7. Påtalen i militære straffesager tilkommer generalauditøren og auditørerne, der er underordnet forsvarsministeren og står under dennes tilsyn med hensyn til udførelsen af deres hverv.

Stk. 2. Auditørerne bistås ved efterforskningen i militære straffesager af auditørfuldmægtige.

Stk. 3. Auditører har samme adgang til at opnå beskikkelse som landsdommere som de personer, der nævnes i § 43, stk. 3, i lov om rettens pleje.

§ 8. Ved anvendelse af reglerne i 4. bog i lov om rettens pleje i militære straffesager træder auditøren i stedet for politimesteren (politiet) og statsadvokaten og generalauditøren i stedet for rigsadvokaten. Endvidere træder forsvarsministeren i stedet for justitsministeren, medmindre andet følger af forholdets natur.

Stk. 2. Generalauditøren kan i tilfælde af forfald bemyndige en auditør til at optræde for hørsteret i sit sted.

Lovforslaget

5) at retten til aktindsigt for den, der har været sigtet, i dokumenter, der vedrører sagen, begrænses, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 3.

§ 5. Domsforhandling kan foruden ved de retter, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 63, foretages ved retten på det sted, hvor den tiltalte er tjenstgørende, eller hvor det skib, han hører til, er hjemhørende, har taget eller tager havn.

Stk. 2. Endvidere kan domsforhandlingen finde sted ved retten på det sted, hvor tiltalte på gerningstidspunktet var tjenstgørende, eller hvor det skib, han hørte til, var hjemhørende.

§ 6. Generalauditøren og auditørerne påtaler lovovertrædelser i sager, der skal behandles som militære straffesager.

Stk. 2. Ved efterforskningen af militære straffesager bistås auditørerne af auditørfuldmægtige.

Stk. 3. Forsvarsministeren er generalauditøren og auditørerne overordnet og fører tilsyn med disse.

§ 7. Ved behandlingen af militære straffesager varetager generalauditøren henholdsvis auditørerne de opgaver, som efter retsplejeloven er henlagt til Rigsadvokaten henholdsvis statsadvokaterne og politimestrene, jf. dog § 9.

Stk. 2. Forsvarsministeren varetager de opgaver inden for den militære strafferetspleje, som efter retsplejeloven er henlagt til justitsministeren.

Stk. 3. Forsvarsministeren varetager i militære straffesager de opgaver, som efter lov om fuldbyrdelse af straf m.v. er tillagt justitsministeren om udsættelse og benådning af fængselsstraffe og om fuldbyrdelse af bødestrafte, jf. lov om fuldbyrdelse af straf § 10 og § 90, stk. 2.

Gældende formulering

§ 9. Før det besluttet, om påtale skal rejses og i bekræftende fald for hvilke lovovertrædelser, skal sagen forhandles med rettergangschefen.

Stk. 2. Forsvarsministeren bestemmer, hvilke befalingsmænd der skal have myndighed som rettergangschef. Hvor ikke særlige forhold gør sig gældende, bør sådan myndighed ikke tillægges befalingsmænd, hvis kommandoområde er væsentlig mindre end det, der er tillagt chefen for et regiment, en eskadre, en flyvestation eller en hjemmeværnsregion.

Stk. 3. Er auditøren og rettergangschefen ikke enige om påtalespørgsmålet, kan rettergangschefen uden ufornuddent ophold forlange sagen forelagt generalauditøren til afgørelse.

Stk. 4. Rettergangschefen kan forlange generalauditørens afgørelse indbragt for forsvarsministeren.

§ 10. De strafbare handlinger, der omhandles i militær straffelov, påtales af det offentlige.

Stk. 2. Lovovertrædelser, der ellers er privat påtale undergivet, kan påtales offentligt, når de begås i eller i anledning af tjenesten.

§ 11. Militære straffesager behandles efter reglerne for sager angående forbrydelser, der påtales af statsadvokaten, jf. dog § 4, § 12, stk. 2, og § 23, stk. 2.

Lovforslaget

Stk. 4. Forsvarsministeren fastsætter i militære straffesager nærmere regler om den administrative behandling af sager om benådning og om behandlingen af sager om udsættelse af fængselsstraffe samt om den administrative behandling af sager om eftergivelse af bøder og behandlingen af sager om opkrævning af bøder.

Stk. 5. Forsvarsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, at auditørens afgørelse om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Gældende formulering

§ 12. Til forsvarer kan sigtede foruden de advokater, der nævnes i § 730, stk. 2, i lov om retspleje, vælge en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson.

Stk. 2. I stedet for nævnte lovs § 731, stk. 1 d, gælder:

1) Når tiltale er rejst for overtrædelse af militær straffelov eller for overtrædelse af straffebestemmelser, der i borgerlige straffesager henhører under statsadvokatens påtalemyndighed.

Stk. 3. Som offentlig forsvarer kan foruden de advokater, der nævnes i § 733 i lov om rettens leje, beskikkes en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson, hvis sigtede fremsætter ønske herom og den pågældende er villig til at påtage sig hvervet. Når der i medfør af nærværende lovs § 27 nedsættes forhørsret og ingen er villig til at modtage beskikkelse som forsvarer, kan en officer af skibschefen eller af den højstkommanderende beordres til at påtage sig hvervet.

§ 13. De beføjelser, der er tillagt politiet med hensyn til anvendelse af de midler til sagens oplysning m.v., som er omhandlet i 4. bogs 2. afsnit i lov om rettens pleje, kan over for militært personel ud over af auditøren og auditørfuldmægtigen udøves af militære foresatte og vagthavende.

§ 14. I de øjemed, men uden for de betingelser, der er fastsat i kapitel 68 og §§ 755-57, jf. § 773, i lov om rettens pleje, kan beslaglæggelse og ransagning hos personer, som ikke fører særlig husstand, finde sted på områder, der står under opsyn af de militære myndigheder. Beslaglæggelse og ransagning kan i disse tilfælde finde sted uden retskendelse, og den i §§ 746 og 758 påbudte efterfølgende beretning bortfalder.

Lovforslaget

§ 9. I tilfælde, hvor det ikke på forhånd har været muligt at indhente auditørens bemyndigelse, kan militære myndigheder foretage ethvert uopsætteligt efterforskningskridt i militære straffesager. Auditøren skal straks underrettes herom.

Stk. 2. Generalauditøren fastsætter nærmere regler om de efterforskningskridt, der er nævnt i stk. 1, herunder hvilket militært personel, der kan foretage disse.

§ 12. Er der begrundet mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag, og som efter loven kan medføre frihedsstraf, kan der uden retskendelse foretages ransagning på militært område, hvis ransagningen er af væsentlig betydning for efterforskningen, dog ikke af tjeneste- og lejebo-liger. Ransagning kan omfatte den beklædning, som de personer, hos hvem ransagningen foretages, er iført.

Gældende formulering

§ 15. Uden for de betingelser, der er fastsat i kapitel 71 i lov om rettens pleje, kan enhver militær foresat anholde en undergiven, når denne

- 1) gør sig skyldig i ulydighed eller grov respektstridig opførsel og det skønnes nødvendigt af hensyn til disciplinen at anholde ham,
- 2) træffes under udførelsen af en forbrydelse eller på friske spor eller mistænkes for en begået forbrydelse og det skønnes nødvendigt at sikre hans tilstedeværelse eller afsondring fra andre.

§ 16. Når en beslaglæggelse, ransagning eller anholdelse har fundet sted uden rettens beslutning, skal der, medmindre den er foretaget ved auditørens foranstaltning, straks ske indberetning herom med alle fornødne oplysninger til vedkommende rettergangschef, og spørgsmålet, om beslaglæggelsen eller anholdelsen bør oprettholdes eller straks ophæves, skal så vidt muligt forelægges auditøren til afgørelse. Kan sådan forelæggelse ikke ske, træffer rettergangschefen selv afgørelsen.

§ 17. Den frist på 24 timer der er fastsat i §§ 746, 758, jf. § 773 og 774, i lov om rettens pleje, kan om fornødent udstrækkes indtil 3 x 24 timer.

§ 18. Uden for de tilfælde, der omhandles i § 780 i lov om rettens pleje, kan fængsling besluttes, når der efter sagens omstændigheder er særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke nedbrydende på disciplinen.

Lovforslaget

§ 10. En overordnet kan anholde en underordnet, der udviser ulydighed eller grov respektstridig opførsel, hvis anholdelse skønnes nødvendig af hensyn til disciplinen.

§ 14. Den frist på 24 timer, der er fastsat i retsplejelovens § 760, stk. 2, § 796, stk. 3, og § 806, stk. 3, kan ved tjeneste uden for landets grænser, ved orlogsskibe på togt eller i øvrigt under ekstraordinære forhold om nødvendigt udstrækkes i indtil 3 gange 24 timer.

§ 11. En sigtet kan varetægtsfængsles, når der er begrundet mistanke om, at han har begået en overtrædelse af militær straffelov, som efter loven kan medføre fængselsstraf, og der er særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke alvorligt nedbrydende på disciplinen.

Stk. 2. Varetægtsfængsling efter stk. 1 kan højst udstrækkes til 7 dage.

Stk. 3. Varetægtsfængsling efter stk. 1 kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde.

Gældende formulering

§ 19. § 783, stk. 2, i lov om rettens pleje anvendes således, at den fængslede hensættes i civilt eller militært varetægtsfængsel efter de militære myndigheders bestemmelse, så vidt muligt på det sted, hvor sagen til enhver tid behandles.

§ 20. Det påhviler chefen for et militært tjenestested samt enhver foresat, der har en med denne sideordnet stilling, samt højere foresatte af egen drift og med størst mulig hurtighed at undersøge eller lade undersøge alle strafbare handlinger af den i § 2 nævnte art, når der opstår rimelig formodning om, at sådanne er begået.

Stk. 2. Er der begået et strafbart forhold, og afgøres sagen ikke med et disciplinarmiddel eller med irrettesættelse eller bøde, videresendes den af rettergangschefen til auditøren til afgørelse, jf. dog § 30, stk. 3 og 4.

§ 21. Auditøren kan til gennemførelse af sit hverv kræve bistand af de øvrige militære myndigheder. Politiet skal efterkomme begæringer fra auditøren vedrørende efterforskning i militære straffesager. I påtrængende tilfælde kan politiet uden at afvente begæring foretage efterforskningsskridt, som skønnes uopsættelige, men det skal i så fald straks underrette vedkommende rettergangschef eller auditør om de foretagne skridt.

§ 22. De anmeldelser, der omhandles i § 742 i lov om rettens pleje, kan tillige indgives til militære tjenestesteder.

Stk. 2. Klager over myndighedsmisbrug fra militære myndigheders side under efterforskningen behandles efter reglerne i § 746 i lov om rettens pleje.

§ 23. Meddelelse om anke eller kære kan foruden på de måder, der er nævnt i §§ 948 og 970, stk. 2, i lov om rettens pleje, afgives skriftligt eller mundtligt på rettergangschefens kontor eller for en foresat chef eller, hvis tiltalte er fængslet, for vagtkommandøren eller arrestforvareren.

Stk. 2. I sager, der, hvis de ikke var militære straffesager, ville have været politisager, finder reglerne i § 962 i lov om rettens pleje anvendelse med hensyn til anke.

Lovforslaget

§ 8. Militære myndigheder yder auditørerne bistand.

Stk. 2. Politiet yder auditørerne bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan af egen drift foretage uopsættelige efterforskningsskridt i militære straffesager og skal i så fald straks underrette auditøren.

§ 16. Meddelelse om anke eller kære af rettens afgørelse i en militær straffesag kan gives til en overordnet.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 24. Ved anvendelse af § 997 i lov om rettens pleje træder rettergangschefen i stedet for politimesteren.

§ 25. Udgifter, der er foranlediget ved, at en sag i medfør af § 34 forlanges afgjort ved dom, betragtes som udgifter foranlediget ved anke, jf. § 1008, stk. 3, i lov om rettens pleje.

Stk. 2. I militære straffesager kan omkostningsansvaret begrænses, hvor dette findes rimeligt.

§ 26. Bliver der spørgsmål om over for nogen, der gennemgår den første uddannelse, at fuldbyrde frihedsstraf, som er fastsat inden tjenestens begyndelse, kan den militære straffuldbyrdende myndighed, inden afsoningen påbegyndes, efter forhandling med den borgerlige straffuldbyrdende myndighed bestemme, at afsoningen udsættes til efter den første uddannelses afslutning. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til udsættelse af afsoning af frihedsstraf, der under tjenesten er fastsat for overtrædelse af andre love end militær straffelov.

§ 27. Er et orlogsskib eller flere under fælles kommando samlede orlogsskibe på togt uden for dansk havn, og kan en sags undersøgelse ikke opsættes, kan henholdsvis skibschefen eller den højstkommanderende nedsætte en forhørsret til foretagelse af forundersøgelse eller enkeltstående retshandlinger. Retten skal bestå af en af de ældste officerer som formand samt 2 andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være af samme grad og tjenestestilling som den, mod hvem undersøgelsen eller den pågældende retshandling er rettet, medens den anden så vidt muligt skal være dennes foranstående.

Stk. 2. Skibschefen eller den højstkommanderende beordrer en officer eller dermed ligestillet til at udøve hvervet som anklager.

Stk. 3. Er en auditør om bord, kan nedsættelse af forhørsret kun ske efter dennes indstilling, og auditøren er i så fald formand for retten. Såfremt 2 auditører er om bord, varetages tillige anklagemyndighedens opgaver af en auditør.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 4. Forsvarsministeren kan fastsætte sådanne lempelser i de ellers gældende regler om retsplejen, som de særlige forhold i nævnte sager kræver.

§ 28. Forsvarsministeren kan bestemme, at reglerne i § 27 med de fornødne lempelser skal gælde for enheder af forsvaret, som er stationeret i Grønland eller uden for landets grænser.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan endvidere bestemme, at reglerne i § 27 med de fornødne lempelser skal anvendes i militære straffesager i krigstid.

§ 29. I en militær straffesag kan følgende straffe pålægges uden dom:

- a) Irettesættelse.
- b) Bøde.
- c) Hæfte indtil 30 dage.

Stk. 2. Ved fastsættelse af en fællesstraf af hæfte uden dom i medfør af militær straffelovs § 13 kan tillægget til den første straf ikke overstige 30 dage.

§ 30. Myndighed til at pålægge straf uden dom tilkommer auditører, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Myndighed til at pålægge straf i medfør af § 29, stk. 1, litra a og b, tilkommer endvidere rettergangschefer efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse. Forsvarsministeren kan tillægge andre militære chefer tilsvarende straffemyndighed.

Stk. 3. Rettergangschefen kan tillige i orlogskibe på togt samt ved enheder af det militære forsvar, som er stationeret i Grønland eller uden for landets grænser, såfremt en auditør ikke er til stede, pålægge straf af hæfte indtil 30 dage uden dom.

Stk. 4. Forsvarsministeren kan tillægge militære chefer myndighed til i krigstid at pålægge straf af hæfte indtil 30 dage uden dom.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 31. Forinden straf pålægges uden dom, skal det påses, at afhøring af sigtede og eventuelle vidner har fundet sted, og at der i øvrigt foreligger tilstrækkelige oplysninger om den begåede forseelse og de nærmere omstændigheder ved denne.

§ 32. Bestemmelserne i borgerlig straffelovs § 86, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse ved fastsættelse af straf uden dom, når sigtede har været underkastet varetægtsfængsel. Afvisning af sagen fra retten eller frafald af begæringen om sagens indbringelse for retten betragtes som afvisning eller frafald af anke.

§ 33. Den, der er blevet pålagt straf af en rettergangschefen underordnet, kan senest 7 dage efter at have modtaget meddelelse om straffen forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse og derved udsætte straffens fuldbyrdelse.

§ 34. Straf pålagt uden dom kan af sigtede inden 7 dage efter meddelelsen om straffen forlanges indbragt for retten. Adgangen hertil afskæres ikke ved, at straffen i medfør af § 33 er fastsat af rettergangschefen. Fristen regnes i dette tilfælde fra meddelelsen om rettergangschefens afgørelse. Forlanges sagen indbragt for retten, udsættes straffens fuldbyrdelse.

Stk. 2. Den, der i krigstid er blevet pålagt straf uden dom, kan dog ikke forlange sagen afgjort ved dom, men kan klage over afgørelsen. I så fald kan såvel den, der har fastsat straffen, som højere foresatte eller auditøren udsætte straffens fuldbyrdelse.

§ 35. Den, der er blevet pålagt straf uden dom, skal uopholdeligt have meddelelse herom og om de beføjelser, der tilkommer ham efter §§ 33 og 34.

Gældende formulering

§ 36. En foresat kan helt eller delvis ophæve eller eftergive en af ham selv, rettergangschefen tillige en af hans undergivne fastsat straf, når straffen skønnes ufortjent, for streng eller i øvrigt urimelig. Er straffen ulovlig, ophæves den. Tilsvarende regler gælder for auditøren i de sager, der vedrører ham.

Stk. 2. Bestemmelserne om erstatning i kapitel 93 a i lov om rettens pleje anvendes med fornødne lempelser, når straf ophæves eller eftergives efter stk. 1.

§ 37. Disciplinarmidler kan kun bringes i anvendelse, når en strafbar handling er begået.

Stk. 2. Disciplinarmidler skal anvendes i stedet for mindre straffe, medmindre omstændighederne taler imod det.

Stk. 3. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 38. Som disciplinarmidler kan anvendes belæring, tilrettevisning, arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, tilbageholdelse på tjenestestedet eller anden fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Tilbageholdelse på tjenestestedet må ikke udstrækkes ud over 14 dage. Medfører anvendelse af øvrige disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjeneestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst en dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter i øvrigt de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

§ 39. Forsvarsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler, og omfanget af denne myndighed.

Lovforslaget

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 40. Af disciplinarmidler kan belæring, tilrettevisning eller overflytning til anden tjeneste anvendes over for alle undergivne. De øvrige disciplinarmidler kan derimod ikke anvendes over for officerer og faste befalingsmænd eller dermed ligestillede, medmindre de pågældende er elever på en militær skole.

§ 41. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet eller umiddelbart af rettergangschefen, kan forlange udstælsen udsat i indtil 2 x 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

§ 42. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet, kan forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse.

§ 43. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschef, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af rettergangschefen som af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, forlanges forelagt ankenævnet til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller forsvarsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet, der oprettes for hvert enkelt rettergangsområde, består af en auditør som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være en talsmand og af samme grad som den, der er blevet pålagt disciplinarmidlet, medens den anden skal være dennes foranstående.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af forsvarsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en civil person, der opfylder betingelserne for at kunne beskikkes som landsdommer. De øvrige medlemmer er generalauditøren og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 44. Indbringelse af et disciplinarmiddel for rettergangschefen, disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af rettergangschefen eller vedkommende nævns formand.

§ 45. Generalauditøren og auditørerne har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse indseende med anvendelsen af straffe og disciplinarmidler inden for forsvaret.

Stk. 2. Rettergangscheferne samt afdelings- og dermed ligestillede eller højere chefer har indseende med deres underordnedes anvendelse af straffe- og disciplinarmyndighed.

§ 46. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af forsvarsministeren.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 542 af 4. oktober 1919.

§ 47. Straffesager, i hvilke der ikke er rejst tiltale på tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, behandles efter de regler, der er forekrevet i denne lov. Gyldigheden af retshandlinger, som er foretaget i sagen før lovens ikrafttræden, bedømmes efter den tidligere lovgivning.

§ 48. I stedet for § 1040 i lov om rettens pleje gælder:

Påanke af straffedomme, som er afsagt før tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, sker efter reglerne i den tidligere lovgivning. Fuldbyrnelsen af straffedomme sker efter nærværende lovs ikrafttræden efter reglerne i denne lov.

§ 17. Denne lov træder i kraft den 1. oktober 2005.

Stk. 2. Samtidig ophæves militær retsplejelov, jf. lovbekendtgørelse nr. 643 af 30. september 1987.

§ 13. Ved indgang til og udgang fra militært område kan militære myndigheder uden retskenning foretage kontrol af indholdet af tøj, bagage, tasker, mv. og af transportmidler.

Stk. 2. I det omfang det er nødvendigt for at gennemføre kontrollen, kan genstande foreløbig tages i bevaring og personer tilbageholdes. Militære myndigheder kan med henblik herpå anvende den nødvendige magt. Politiet yder efter anmodning militære myndigheder bistand hertil.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om kontrol efter stk. 1 og 2.

§ 15. Auditøren og andre militære myndigheder kan til enhver tid kræve, at tjenstgørende militært personel, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, foretager udåndingsprøve.

Stk. 2. Nægter en person at afgive udåndingsprøve, eller er han ikke i stand til at medvirke, kan han fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve. Det samme gælder, hvis udåndingsprøven giver grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af militær straffelov § 20 eller en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller færdselslovens §§ 53 og 54.

Stk. 3. Er der begrundet mistanke om, at militært personel gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer, kan pågældende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.